

AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE

DIVADELNÍ FAKULTA

Dramatická umění

Produkce

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**KULTURNÍ STRATEGIE PRO UMĚNÍ
VE VEŘEJNÉM PROSTORU**

BcA. Jiří Kunc

Vedoucí práce: MgA. David Kašpar

Oponent práce: MgA. Jiří Sulženko, Ph.D.

Datum obhajoby: 2. února 2017

Přidělovaný akademický titul: MgA.

Praha, 2016

ACADEMY OF PERFORMING ARTS IN PRAGUE

THEATRE FACULTY

Dramatic Arts

Department of Arts Management

MASTER'S THESIS

**CULTURAL POLICY FOR BUSKING
AND PUBLIC ART**

BcA. Jiří Kunc

Supervisor: MgA. David Kašpar

Opponent: MgA. Jiří Sulženko, Ph.D.

Thesis Defence Date: 2 February 2017

Assigned Degree: MgA.

Praha, 2016

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem magisterskou práci na téma

Kulturní strategie pro umění ve veřejném prostoru

vypracoval samostatně pod odborným vedením vedoucího práce a s použitím uvedené literatury a pramenů.

Praha, dne 17. prosince 2016

_____
podpis diplomanta

Upozornění

Využití a společenské uplatnění výsledků diplomové práce, nebo jakékoliv nakládání s nimi je možné pouze na základě licenční smlouvy tj. souhlasu autora a AMU v Praze.

Poděkování

Děkuji vedoucímu své diplomové práce, MgA. Davidu Kašparovi, za prostou skutečnost toho, že před lety přetavil můj zájem o veřejný prostor z ryze technicistního pohledu, poznamenaného prací s architekty, do zájmu o město, jeho obyvatele, pouliční umělce, širokou oblast kulturních strategií, městského plánování a podobně. Za představení celé řady knih a pramenů, ke kterým bych jinak cestu hledal jen obtížně, za četné sdílení strategických dokumentů hlavního města Prahy, za podnětné připomínky ke směřování mého hledání.

Abstrakt

Předkládaná diplomová práce se věnuje široké oblasti živého umění ve veřejném prostoru, takzvaného buskingu, a to ve vztahu ke dvěma hlavním myšlenkovým proudům – jednak bariérám pro realizaci aktivit, napříč městy; v řadě další potom kulturním strategiím pro tuto oblast. Nasbírané teoretické znalosti i praktické zkušenosti (mimo jiné z historického vývoje městských společenství, studia celé řady legislativních dokumentů, kulturních strategií, vlastních výzkumů autora, četných pozorování a rozhovorů s uměleckými aktéry a zástupci standardotvorných institucí napříč celým světem, analýz překážek pro realizaci aktivit ve veřejném prostoru a dalšího) přeměňuje jednak v komparaci dvou měst – v první řadě Prahy a v řadě druhé Londýna jakožto etalonu přístupu k uměleckým aktivitám ve veřejném prostoru, dále poté v sérii konkrétních doporučení pro tvorbu standardu, strategie a případně i navazující legislativy pro realizaci opatření ve vztahu k předmětu práce v rámci hlavního města Prahy. Myšlenkovým fundamentem celé diplomové práce je přesvědčení, že kulturní aktivity tzv. živého umění do veřejného prostoru patří, neboť mají potenciál zvyšovat kvalitu života, edukovat obyvatelstvo a zásadně zvyšovat jeho kreativitu, rozvíjet potenciál místa a lokality, snižovat kriminalitu, tvořit ekonomické multiplikace a další.

Abstract

This diploma thesis deals with a wide field of performing arts in the public space, the so-called busking, in relation to two main lines of thought - partly to the barriers for implementation of activities, across cities; second, to the cultural development policies within the region. Collected theoretical knowledge and practical experience (eg from historical development of urban communities, studies of numerous legislative documents, cultural development policies, the author's own research, numerous observations and interviews with the artists themselves and with representatives of institutions across the world which are setting up standards, analysis of obstacles to the implementation of activities in public space and more) which the author converts first in comparison of two cities - Prague in the first place, and London with a model approach to artistic activities in public space in the second, and then in a series of specific recommendations for the creation of a standard, strategy and related legislation leading to the implementation of measures related to the topic of this diploma thesis within the capital city of Prague. The author works on the assumption that performing arts do belong to the public space, as they have the potential to improve the quality of life, to educate the people and substantially increase their creativity, to develop the potential of sites, to reduce crime, to generate economic multiplication and more.

Obsah

Prohlášení	3
Poděkování.....	4
Evidenční list	5
Abstrakt.....	6
Abstract.....	7
Obsah.....	8
Seznam příloh.....	10
Seznam použitých zkratk	11
Úvod	12
Co to je a kde se vzal veřejný prostor	14
Veřejný prostor v historii	14
Definice veřejného prostoru	19
Legislativní rámec	19
Funkční rámec	20
Veřejný prostor a bariéry	21
Bariéry urbánně-architektonické a technické	22
Bariéry správně-byrokratické.....	23
Bariéry sociálně-psychologické.....	24
Veřejný prostor a živé umění.....	25
Živé umění ve veřejném prostoru.....	26
Busking	26
Veřejný prostor a divadlo	27
Kulturní strategie pro umění ve veřejném prostoru.....	29
Referenční město pro živé umění ve VP: Londýn	36
Česká republika: bílá místa	41
Česká republika.....	41
Kraje	42

Města.....	45
Přehled modelů opatření.....	46
Přístup represivní.....	46
Přístup byrokratický a přístup liberální	47
Zhodnocení současného stavu	54
Veřejný prostor a publikum	54
Návrh konkrétních opatření: Praha.....	62
Praha, kulturní infrastruktura a strategie.....	62
Praha, instituce a jim přiléhající veřejný prostor	63
Praha a užívání veřejných prostor, standardy.....	63
Praha a busking.....	63
Závěr	65
Seznam použité literatury a pramenů	67
Knižní prameny a elektronické zdroje	67
Internetové zdroje	72
Obrazové přílohy vyňaté z textové části.....	74
Přílohy vyňaté z textové části.....	81

Seznam příloh

Příloha č. 1: Kulturní strategie v jednotlivých krajích ČR, stav k 1. lednu 2016.

Příloha č. 2: Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích

Příloha č. 3: Mapa s vyobrazením zón s omezením buskingu v Praze, anglická varianta

Příloha č. 4: Mapa s vyobrazením zón s omezením buskingu v Praze, česká varianta

Příloha č. 5: Leták organizace BuskinCity

Příloha č. 6: Ukázka z webu www.buskinlondon.com

Příloha č. 7: Etický kodex buskera v Praze

Příloha č. 8: Etický kodex buskera v Londýně

Příloha č. 8: Dílčí závěry z vlastního výzkumu Bariérovost veřejného prostoru pro kulturní aktivity a spontánní umělecké jednání

Příloha č. 9: Ukázka z kulturní strategie Londýna

Příloha č. 10: Ukázka z kulturní strategie Yarry

Seznam použitých zkratk

ČR	Česká republika
ČSN	Česká státní norma
ES	Evropské společenství
ETN	Evropské technické normy
EU	Evropská unie
GBP	Britská libra
HMP	Hlavní město Praha
IDU	Institut umění - Divadelní ústav
IPR	Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy
MČ	Městská část
MHMP	Magistrát hlavního města Prahy
MKČR	Ministerstvo kultury ČR
UK	Spojené království Velké Británie a Severního Irska
USA	Spojené státy americké
VP	Veřejný prostor

V celé práci používám, s ohledem přesnost citací při užívání různých pramenů, čtyř různých pojmů, které jsou zaměnitelné. Jedná se o „živé umění ve veřejném prostoru¹“, „umělecké aktivity ve veřejném prostoru²“, „pouliční umělecká veřejná produkce³“ a „busking⁴“. Vždy představují stejný soubor pouličních uměleckých aktivit – divadla, hudby, performance a dalšího, které se odehrávají na veřejně přístupných místech.

---

¹ Původní vlastní označení těchto aktivit

² Pojem, se kterým operují vybrané strategické dokumenty MHMP, potažmo IPR

³ Pojem, se kterým také operují vybrané dokumenty MHMP, mimo jiné legislativa – tedy vyhlášky HMP

⁴ Mezinárodně uznávaný pojem aktivity, o nichž pojednává tato práce

Úvod

Veřejný prostor je svéhlavou scénou⁵ města, scénou, která se nad ostatní takové vyvyšuje tím, že se nedá jednoduše opustit, nedá se ignorovat. Každý z nás žije v určité jednotce územního či sídelního uspořádání, v určitém sídle, obvykle s jinými lidmi, v místě koncentrace obyvatelstva, tedy lidí. Je jedno, jak je takové sídelní uspořádání pojmenováno, zásadní je, že takové sídlo tradičně sestává z určitých jednotek, pro naše účely staveb a – to je třeba vyzdvihnout – prostor mezi těmito jednotkami, stavbami, jednoduše domy. A tento prostor, respektive jeho části přístupné všem, bez ohledu na rasu, náboženství, pohlaví a podobně – a především bez ohledu na vlastnictví prostoru jako takového, majetkové souvztažnosti, formální břemena a podobně – nazýváme veřejným prostorem.

Ale zpět ke scéně veřejného prostoru. Je bez debat, a bylo to podloženo četnými studiemi⁶, že veřejný prostor, jeho prostředí, design, ergonomie, ... - ovlivňuje člověka v jeho bytí, může (ne samo, více či méně) definovat kvalitu jeho života. A protože již od pravěku lidský druh tíhne k tomu, aby své okolí upravoval k obrazu svému, důvody nechme stranou, je pochopitelné, že v 21. století člověk dbá toho, aby veřejný prostor, zejména ten městský, byl prostorem jednoduše hezkým a příjemným. Způsobů, jak toho docílit, je celá řada: počínaje prostorem samotným, jeho architekturou, urbánním řešením, výtvarnem; přes jeho obsah, tedy parter, dekorace, užití, kulturu, až po samotného člověka, společenský úzus pobývání ve veřejném prostoru, etiku, naše chování. Z celé této palety jsem si pro svou práci vybral právě ten okamžik, kdy se veřejný prostor mění na scénu, jeviště; kdy se stává prostorem, který je možné obsadit uměleckým počinem, živým uměním. Kdy tvrdý a kamenný, nehybný a statický prostor, modelovaný okem architekta a projektanta doplníme něčím lidštějším, živým uměním.

---

⁵ Scénou ve smyslu prostorem hry, jevištěm; metaforicky potom „(...) prostorem, ve kterém jsou nějací „účinkující“, jejichž počínání ostatní („veřejnost“) přihlížejí.“ (Pavlovský, 2004)

⁶ Například Wooley, Rose, Carmona, Freedman 2015; Amin, 2006 či starší, ale přeci stále aktuální kniha Public Space (Carr, Francis, Rivlin, Stone, 1992)

Umění samo o sobě dokáže zázraky – ale často naráží na bariéru místa, ve kterém je uzavřeno, jedno, zda jde o galerii nebo divadlo. Veřejný prostor je, přinejmenším od dob starověkého Říma (Gadeyne, Smith, 2013), prostorem lidu – a stejně tak je potřeba k němu přistupovat. Pokud přistoupíme na libou teorii toho, že umění kultivuje člověka, rozšiřuje jeho obzor; pokud přijmeme za své studie dokládající, že umění má vliv na prosperitu lokality, snižuje kriminalitu a podobně (tyto efekty jednotlivě včetně příslušných zdrojů zmiňuji v dalších kapitolách), dostaneme impulz pro svolání slávy umění ve veřejném prostoru – protože získáme jedinečnou příležitost pracovat s těmito efekty plošně, napříč společnostmi, napříč lokalitami, k jejich prosperitě a blahu.

A nyní se v myšlenkové mapě české kultury, potažmo kultury bývalého východního bloku, kultury našeho středoevropského regionu, vlastně téměř evropské kultury – dostaneme na nesmírně rozlehlé bílé pole. Neprobádané, neorané. Na jedné straně máme nevyužitý potenciál „měnit svět“ kulturou ve veřejném prostoru a na straně druhé máme dalekosáhlé eposy našich kulturních politik, ve kterých chceme obsáhnout pokud možno vše, od uměleckých institucí po nezávislou autorskou tvorbu – jen ne zmíněný veřejný prostor, na ten se ještě nedostalo, jakkoliv ho lze považovat za důležitější než řadu jiných oblastí, na které již prsty našich strategií dosáhly.

A právě princip, efekty a potenciál naznačený výše tvoří myšlenkový fundament mé práce. Pojdme zkusit – v harmonii s naším odborným věděním – provolat slávu živému umění ve veřejném prostoru, zjistit kde je skrytý největší potenciál ve vztahu k českým městům, kde jsou ukryté největší problémy a jak s českým veřejným prostorem nejlépe naložit ve vztahu k živému umění a našim strategiím pro oblast kultury. Zorientovat se v bludišti české legislativy, pojmenovat slabá místa. Zjistit, kde se inspirovat v zahraničí (jako největší zdroj inspirace se jeví anglofonní oblasti světa, zejména severní Amerika a Velká Británie, jako referenci pro město srovnatelné s Prahou používám Londýn, viz dále), určit, co ze zahraničních příkladů dobré praxe v Čechách fungovat může a nemůže. Popsat současné problémy Prahy v této oblasti a navrhnout možná řešení.

Co to je a kde se vzal veřejný prostor

Abychom mohli s veřejným prostorem pracovat, je nezbytně nutné popsat a chápat alespoň základní rysy jeho vývoje a jeho současnou podobu, možnosti jeho uchopení z hlediska rozličných věd, z několika různých pohledů. Odprostím se od pohledů pro tuto práci zcela nerelevantních a v následujících řádcích nastíním pohled na veřejný prostor z hlediska čistě historického, dále popíšu pojetí veřejného prostoru z hlediska české legislativy, z hlediska architektonického (zjednodušeně potom technického, fyzického) a z hlediska sociálního (společenského, významového), krátce také nastíním bariéry, se kterými je nutné počítat při realizaci kulturních aktivit.

V závěru této kapitoly krátce vysvětlím některé související pojmy, které nás budou provázet celou touto prací.

Veřejný prostor v historii

Veřejný prostor a veřejné prostranství je – přirozeně – věcí, která provází člověka od počátku jeho bytí. Oprostíme se od časů skutečně vzdálených (první sídla jsou obvykle datována do období neolitu, za nejstarší sídla jsou na základě dnešnímu člověku známých skutečností považována města Jericho (10 tis. let př. n. l.) a Hacilar (8 tis. let př. n. l.).

Jen velmi okrajově zmíním sídla a města prvních civilizací, Mezopotámii s městem Uruk (později rozvinuvším se v Babylon), Egypt a jeho sídelní koncept následující řeku Nil, vyspělá města Čínská pevně svázaná pravidly, indiánská města Střední a Jižní Ameriky. To vše v období (velmi přibližně) 4 až 2 tisíce let př. n. l. I tyto městské kultury provázela existence veřejného prostoru, se všemi jeho problémy i pro život pozitivními efekty (Carr, Francis, Rivlin, Stone, 1992).

Skutečný exkurz do historie veřejných prostranství však považuji za nutné zahájit nejpozději v antice. Dědictví antiky je totiž v mnoha ohledech základ toho, co nás ve více či méně změněné podobě provází dodnes; položila základ evropských sídelních jednotek – pro příklad nemusím chodit daleko: starověké latinské

forum⁷ položilo základ dnešním náměstím, dnešní náměstí tvoří jeden ze základních stavebních kamenů veřejných prostranství. Podobné příklady najdeme ovšem i mimo oblast ryze fyzickou: forum bylo místem setkávání, čilého městského život. Tato funkce zůstala městům dodnes. Stejně tak v antickém Řecku, konkrétně v Athénách, byl položen základ samotného principu městského centra, opevnění, vnějšího města; Řím přinesl do dneška přežívající systém kategorizovaných sídelních soustav a zaměření za zázemí města v podobě vodovodů, kanalizace a podobně. Ještě větším zdrojem a často i základem pro podobu dnešních měst byl však středověk. Ten se neodvolával na antické parametry měst, na leckdy přísné parametry staveb (čtvercová či jinak geometrizující uliční síť, regulativy výstavby a podobně), města rostla více živelně, účel byl často podřízen nadřazeným parametrům (vznik tržišť, ze kterých dnešní náměstí v historických centrech vycházejí fyzicky, husté a nepravidelné uliční sítě a další).

Zásadním milníkem urbanistického učení (pokud ho vnímáme jako učení o podobě měst a jejich budování) je období renesance. V předchozím odstavci zmíněnou účelnost vystřídal smýšlení o městě, které je jako sídelní jednotka nadřazeno jednotlivým stavbám. První teoretici (jmenovat můžeme Leonarda da Vinci s jeho pracemi a teoretickými východisky pro římskou čtvrť Imola, Milán atp., Fra Carnevalu, s jeho vizuální studií „ideálního města“). Právě oni si jako první začali uvědomovat vzájemnou symbiózu staveb, ulic, náměstí a dalších městotvorných prvků.

Obr. 1 Fra Carnevale: Ideální město, přibližně 1480. Licensed under Public Domain via Wikipedia, The Free Encyclopedia - https://en.wikipedia.org/wiki/File:Fra_Carnevale_-_The_Ideal_City_-_Walters_37677.jpg

---

⁷ Viz Obr. 3 Římské forum v městě Džaraš, Jordánsko.

Následující období přineslo (pro nás tolik důležitý) obrat i k člověku jako takovému: barokní urbanismus, výstavba začala více a více zohledňovat člověka. Příkladem můžou být barokní paláce, promyšlené rozdělení vnějšího a vnitřního, budování komplexních urbanistických celků.

Obr. 2 Zahradní město Ebenezera Howara. Courtesy of the Town and Country Planning Association (Badger 2012)

Dynamiku nastalého 19. a 20. století jen těžko popsat v takové zkratce: město se pod vlivem technické revoluce, industrializace a překotným rozvojem dopravy stalo tepající a složitou jednotkou, kde proti sobě stály další a další ideály městské výstavby a zároveň živelná výstavba a budování nových a nových struktur. 19. století ovšem ukotvilo předtím položené základy moderního města: vodo-

vod, kanalizace, doprava. Poprvé se také objevují teoretické modely měst z hlediska urbanismu: Claud Nicolas Ledoux a jeho soustředná obec⁸, Joseph Paxton s městem lineárním, Ebenezer Howard a Město zahrad⁹. Howard se snažil vytvořit soudobé město, které nebo přeplněné lidmi a znečištěné průmyslem. Rozdělil ho proto do jakýchsi ostrovů či „městských zahrad“, vždy s přibližně 30 000 obyvateli. Tyto „čtvrťi“ byly propojené kanály a pásy zeleně, zastavěná území měla vynikat velkými prostupy, otevřenými prostory (Badger 2012).

Skutečným velikánem zatínajícím čepel hluboko do urbanistického vědění byl ale až Charles-Édouard Jeanneret-Gris, známý ovšem jako Le Corbusier. Jeho vizionářských plánů na spřádání sítě městského osídlení a fungování je celá řada. Jedním z nejzásadnějších je Zářící město, které v zásadě řeší ty samé problémy městského života jako předchozí příklad, ovšem s akcentem na dostatek světla (sluneční záře). Nebudu zabíhat do architektonických detailů, pro fungování města je ale zásadní princip jeho rozdělení na jednotlivé bloky – obytné, nákupní, průmyslové, kancelářské. Na toto rozdělení navázalo mnoho teoretiků, zároveň sklidilo velkou kritiku, mezi jeho výrazné odpůrce patří například Dán Jan Gehl, který toto modernistické dělení odmítá mimo jiné ve své knize Život mezi budovami (Gehl 2000). Dalšími teoretiky tohoto období byli například Frank Lloyd Wright s teorií takzvaného organického města či celé hnutí modernismu a funkcionalismu, zaštitěné například kongresem CIAM¹⁰ a z něho vycházející Athénskou chartou – dokumentem sjednocujícím v první řadě mnoho modernistických a pokrokových architektů Evropy a v druhé celou řadu zásad moderního města. Myšlenky Athénské charty nikdy nedošly naplnění, nicméně do značné míry definují, jak se na města díváme v posledních dekádách. První část charty se věnuje tehdejšími problémům měst (a z mnoha důvodů je aktuální do dneška): probírané jsou otázky regionálních souvztažností, potřeb jednotlivce ve městě, rozvoji života, politické a správní soustavě města, biologickým východiskům měst, charakteru a identity města, dopravy – ale i osídlení, člověku ve městě, rychlosti vývoje a podobně.

---

⁸ Viz Obr. 3 Claude Nicolas Ledoux: Ideální město Chaux. "Projet pour la ville de Chaux - Ledoux". Licensed under Public Domain via Commons - https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Projet_pour_la_ville_de_Chaux_-_Ledoux.jpg#/media/File:Projet_pour_la_ville_de_Chaux_

⁹ Viz Obr. 1 Zahradní město Ebenezer Howara. Courtesy of the Town and Country Planning Association (Badger 2012)

¹⁰ Congrès International d'Architecture Moderne, Mezinárodní kongres moderní architektury

Z dnešního pohledu jsou mnohé závěry charty zjednodušující, neaplikovatelné – zároveň vytyčené perspektivy moderního města jsou aktuální velmi:

„Město pro všechny (boj s vyloučením ohrožených sociálních skupin)

Zapojené město (snaha o budování dobrých sousedských vztahů)

Bezpečné město (město nebojová zóna, potlačování příčin kriminality)

Zdravé město (umožnit všem občanům města žít zdravě)

Produktivní město (město jako zdroj pracovních příležitostí)

Inovativní město (školství, věda a výzkum)

Přístupné město (umožnit občanům přístup ke službám bez zbytečného cestování po městě)

Ekologické město (principy trvale udržitelného rozvoje)

Kulturní město (město jako tvůrce kultury)

Město tradic (město jako nositel civilizačních hodnot)¹¹

Odstavec výše popisuje několik přístupů, jež ovšem měly společný jmenovatel: jejich autoři přestali oddělovat samotný fyzický prostor naplněný formálně jednotlivými objekty (budovami, městským mobiliářem, uměním statickým, ...), ale pojem veřejného prostoru „(...) spojili s životním stylem a každodenním užíváním artefaktů, které se ve veřejném nebo soukromém prostoru nalézají.“ (Uherek & Beranská, 2014). Zde považuji nutné odbočit do českých zemí a připomenout i jména českých předválečných (Karel Honzík) či poválečných (Jiří Hrůza, Otakar Nový, Petr Kratochvíl) urbanistů, kteří veřejnému prostoru zasvětili část svého díla a například kniha Tvorba životního slohu (zmíněný Karel Honzík) v leckterých ohledech snese srovnání se světovou špičkou té doby, mimo jiné právě v otázce přístupu, který jsem ilustroval citací ze studie Zdeňka Uherka a Veroniky Beranské

---

¹¹ Valder, 2013

z roku 2014. Toto je trend, který v úvahách o tvorbě veřejných prostranství přetrvává dodnes.

Definice veřejného prostoru

Definice veřejného prostoru existuje celá řada, obvykle se liší dle sféry lidského působení, ze kterého se na něj díváme, často se překrývají. A každá definice odráží nějakou možnost pochopení či uchopení veřejného prostoru. Těžko vybírat ty nejdůležitější. Nicméně úplně první definicí, technokratickou, legislativní a pro český kontext důležitou je uchopení pojmu veřejný prostor v české legislativě. Následují další, které považuji za důležité v kontextu této práce.

Legislativní rámec

Pojem veřejná prostranství je v České republice a češtině používán poměrně dlouho, nicméně první právní definice se veřejný prostor dočkal až v roce 2000 s příchodem zákona o obcích (Nadace Partnerství 2013). Zákon číslo 128/2000 Sb., o obcích (obecním zřízení), nám svým paragrafem 34 sděluje, že

„Veřejným prostranstvím jsou všechna náměstí, ulice, tržiště, chodníky, veřejná zeleň, parky a další prostory přístupné každému bez omezení, tedy sloužící obecnému užívání, a to bez ohledu na vlastnictví k tomuto prostoru.“¹²

Tento výklad je samozřejmě naprosto stěžejní, protože definuje celý rámec uvažování o veřejném prostoru v České republice. Je samozřejmě velmi technokratický, ale svému účelu rozhodně poslouží. Pro doplnění uvedu, že zákon o obcích není jediným legislativním pramenem, který se tématu věnuje. Otázka legislativního uchopení veřejných prostor je pochopitelně velmi široká, pro úplnost musím uvést, že dále je veřejný prostor a nakládání s ním obsaženo mimo jiné v následujících zákonech:

- zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád);
- zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích (silniční zákon), ve znění pozdějších předpisů;

---

¹² Například ZÁKON č. 128/2000 Sb., o obcích (obecním zřízení). In: Zákon o obcích, komentář, 2. vydání. Praha: Sagit, 2016

- zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů;
- zákon č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích;
- zákon č. 183/2006 Sb., stavební zákon.

Tyto dokumenty jsou doplněny obecně závaznými vyhláškami obcí (či krajů) – ty obvykle upravují využívání veřejných prostranství, což je pro tuto práci zásadní moment. Právě tyto vyhlášky definují, jak veřejný prostor můžeme a nemůžeme využívat, za jakých podmínek, jaké poplatky za to zaplatíme a podobně. Jejich komparace by vydala na samostatnou knihu, některé aspekty fungování městských správ ve vztahu k živému umění ve veřejném prostoru otevíráám v dalších kapitolách.

Pro celistvost doplním, že legislativní rámec, ve kterém se při využívání veřejných prostranství pohybujeme, se v jiných zemích značně liší. Výše popsany princip, kdy je samotný veřejný prostor definován v právním předpise vysoké právní síly, jeho využití ale upraveno v rámci menších územních celků, obcí, je však vcelku obvyklý a málokterá země se tomuto systému vymyká (typicky totalitní režimy, státy).

Funkční rámec

Již v úvodu jsem hovořil o veřejném prostoru jako o městské scéně. Tato definice veřejného prostoru je druhou mimořádně vhodnou a spolu s legislativní tvoří páteř této práce. Například architekt Jan Jehlík ve svých vybraných spisech o lidských sídlech, přeneseně veřejném prostoru, uvádí, že je „je mnohem víc než součet (lidských) jednotlivců či (stavebních) objektů, (...) je výsledkem nekonečného množství interakcí mezi hmotou sídla a energií lidského myšlení a konání.“ (Jehlík, 2010).

Ještě dále šli Anthony M. Orum¹³ a Zachary P. Neal¹⁴ ve svém sborníku *Common Ground? Readings and Reflections on Public Space*¹⁵, kde vysloveně definují veřejný prostor jako „prostor veřejné objednávky“ (místo interakce, kde, živelně, dle společenské objednávky, vzniká interpersonální komunikační kanál), následně jako „prostor síly a vzdoru“ (místo interakce, kde se setkává moc, síla a zároveň i odpor vůči těmto vlivům) a konečně jako „scénu pro umění“. Tomuto uchopení se dále autoři a další přispěvatelé do sborníku věnují z hlediska spíše psychologického či sociologického, nicméně jejich uchopení veřejného prostoru jako scény, kde je možné se umělecky sebezpřezentovat, prostor pro divadlo, umění, performance a podobně (Orum & Neal, 2010), vnímám jako zásadní pro tuto práci.

V intencích odstavců výše tedy, pro účely této práce, kotvím veřejný prostor dualisticky: jako fyzický prostor legislativně vymezený, s akcentem na všeobecnou přístupnost bez ohledu na vlastnictví takového prostoru a jako prostor, jež se stává otevřenou scénou pro umělecké aktivity, tedy prostor vytvořený sociálně. Další možné definice, nahlízející na veřejný prostor z dalších perspektiv (zejména definici architektonickou, urbánní, psychologicko-sociální, politickou), nechávám, čistě pro účely předkládaného textu, stranou.

Veřejný prostor a bariéry

Nebylo by správné začít mluvit o veřejném prostoru a jeho užívání, aniž bychom na něj nenahlédli ještě z jedné strany: ze strany bariér pro jeho užívání (ve smyslu užívání živým uměním). Již v minulých letech jsem si tyto bariéry pro účely vlastních výzkumů rozdělil do tří kategorií. Následující tři odstavce reflektují současný stav v České republice, pojem živé umění tam, pro zjednodušení a zobecnění, nahrazuji souslovím „aktivity ve veřejném prostoru“ (popis těchto bariér je totiž možné vztáhnout i na jiné oblasti lidské činnosti, například využití VP pro marketing, aktivity politické, komerční a komunitní akce jiného než uměleckého charakteru a podobně).

---

¹³ Anthony M. Orum je profesorem Illinoiské univerzity v Chicagu, uznávaným odborníkem na město a jeho sociologii

¹⁴ Zachary P. Neal je psycholog, učí na Michiganské státní univerzitě, taktéž se věnuje otázce měst a života v nich, sociálních sítí a podobně

¹⁵ Volně přeloženo jako Společný základ: Výklady a úvahy o veřejném prostoru

Bariéry urbánně-architektonické a technické

Kategorie urbánně architektonických omezení pro aktivity ve veřejném prostoru je zajímavá především z technického hlediska. Velkým zjednodušením můžeme dojít k tomu, že dříve se veřejný prostor navrhoval postupem od náměstí přes ulice k domům. Dnes je tomu v podstatě přesně naopak – většinou developer vyhledá prostor, zastaví ho budovami (fungujícími výhradně soliterně, podotýkám; bez hlubších souvztažností s okolím) a následně se „někam vejdou“ veřejné prostory – ulice, náměstí, plácky, parky. Obrázků toho, jak neuvěřitelné kuriozity mohou nastat, mám celou řadu, ale popis architektonických nezdarů při plánování VP není cílem této práce. Zdůrazním snad ještě dědictví minulého režimu, které samozřejmě podobu veřejných prostor také značně determinuje, stejně jako zmíněný corbusierovský (depersonalizovaný) vklad do fondu světové architektury moderny.

Pokud se budeme věnovat veřejnému prostoru z tohoto hlediska pohledem producenta aktivit ve veřejném prostoru, dospějeme k celé řadě problémů: velká část veřejného prostoru je podřízená automobilové dopravě. Veřejný prostor měst je navrhován nekonceptně, institut městského architekta (případně i urbanisty), jedno zda v podobě jednotlivce¹⁶ či organizace¹⁷, se v českých městech teprve zabydluje. Z technického hlediska je prvním problémem samotný fakt, že ani veřejné prostory, kde se běžně aktivity ve veřejném prostoru konají, nejsou dostatečně technicky vybaveny. Z pohledu producenta či aktéra se jedná nejčastěji o dostatečně dimenzované přípojky el. proudu, evt. vody, zpevněné rastry povrchů pro vjezd automobilů a potřebné techniky. Tato základní výbava je velmi často nedostupná. Technickým problémem je i zamoření veřejného prostoru hlukem, zejm. z automobilové dopravy. Pokud má město zájem na tom, aby VP skutečně byl živý, obyvatelný, je potřeba na takové věci myslet již ve fázi přípravy a navrhování těchto prostor.

---

¹⁶ Například doc. ing. arch. Michal Sedláček, Brno, formálně ředitel kanceláře architekta města Brna, ing. arch. Martin Hilpert, Semily, ing. arch. Zdeňka Vydrová, Litomyšl

¹⁷ Institut plánování a rozvoje hl. m. Prahy, Útvar koncepce a rozvoje města Plzně

Bariéry správně-byrokratické

Skupina bariér této oblasti je pravděpodobně nejširší, z vlastní praktické zkušenosti vím, že zdolání některých byrokratických a administrativních překážek je leckdy náročnější než všechny myslitelné problémy technické. Na samotném začátku stojí platná legislativa. Zákon nám umožňuje celou řadu věcí, zmiňovanou definici veřejného prostoru je možné využívat pro naše účely bez větších obtíží, hygienické předpisy a technické normy, které se k věci vážou, je nutné brát tak, jak jsou (obvykle totiž reflektují a naplňují platnou legislativu EU a ES, ETN a podobně) ani ty tedy není nutné komentovat. Kámen úrazu ovšem nastává při studiu nižších typů právních předpisů, nařízení a zejména vyhlášek jednotlivých obcí. Zde narazíme na celou řadu problémů. V první řadě (a netýká se to jen oblasti, které se věnuje tato práce) je veřejný prostor upravován v každém městě zcela jinak. Byrokratické bludiště bývá pro producenta či aktéra aktivit ve veřejném prostoru často zcela nepřehledné, ochota úřadů vyjít vstříc taktéž. Systém procesů, které je nutné postoupit a kterými je nutné projít při realizaci těchto aktivit jsou velmi zdlouhavé, nejednoznačné, komplikované. Úřady nerozlišují komerční a nekomerční (soukromé zájmy nejsou regulovány, poplatky – poměrně vysoké – měřeny jedním metrem¹⁸), při realizaci aktivit ve veřejném prostoru není možné argumentovat veřejným zájmem, tento veřejný zájem není nikde ukotven.

Velmi často jsem slyšel i volání po typologii aktivit, jejich rozdělení, rozdělení prostor, kde by se mohly odehrávat, (lepším) rozlišení komerčního a nekomerčního. Jednotlivé úřady a instituce spolu nekomunikují. Úřady a instituce nevěří aktivitám neziskových organizací, často jsou považovány za „otravné“. Uvést můžeme i poplatky, které jsou pro neziskový sektor často příliš vysoké (a nastavené právě s ohledem na komerční zájmy). To všechno jsou dílčí problémy, kterým je potřeba věnovat pozornost, které úzce souvisí s problematikou využívání veřejných prostor. Opět narazíme i na absenci jakékoliv koncepce (až na dílčí výjimky¹⁹).

---

¹⁸ Konkrétní případy jsou dohledatelné např. v monitoringu tisku, jedná se obvykle o modelové případy, kdy kulturní akce osvobozená od poplatku za zábor není a být nemůže, kdežto událost charakteru ryze komerčního osvoboditelná je, v Praze často například z titulu toho, že se vydává za „sportovní akci“.

¹⁹ Jmenovat mohu např. Prahu a plány IPR

Bariéry sociálně-psychologické

Tato část je pro správné pochopení celého fungování aktivit ve veřejném prostoru zcela zásadní. Velké množství sil bylo v historii zaměřeno na všechny ostatní aspekty funkcí veřejného prostoru, ale komplexních pohledů na to, zda je o aktivity ve veřejném prostoru skutečně zájem, v čem lidem vyhovují, jak je motivují, v čem vidí jejich přínos, moc není. Pokud se pokusím shrnout poznatky z vlastního výzkumu z roku 2014²⁰: uživatelé veřejného prostoru nejsou na aktivity ve veřejném prostoru příliš zvyklí. Starší generace se obvykle bojí všeho, co je mimo normu; rigidnost myšlení doplněná zkušeností z minulého režimu mimo normu nechává víceméně vše „navíc“, popisované aktivity, jakkoliv bohubilé, veřejně prospěšné, nevyjímaje. Aktivity ve veřejném prostoru mohou člověku také překážet, často protínají jeho běžnou a obvyklou cestu, v tu chvíli se tak bariérou stává aktivita samotná. Obecně lze problém samotných umělců a aktivit generalizovat jako mezigenerační, vstřícnost generace do třiceti let k aktivitám ve veřejném prostoru je skokově vyšší.

Pokud se zaměříme na konkrétní parametry, které lidé vnímají jako rušivé, jsou to (v tomto pořadí): aktivity jsou příliš hlučné, překáží na ulici v cestě, nekomfortní pocit z přílišného zapojení chodců, pocit že jde o žebrání, srocování pochybných existencí, možnost nabytí politického významu, nelibé pocity z produkce či jejího sdělení. Dlužno podotknout, že tyto negativa ve výzkumu opět hravě válcují mladí lidé, kteří se nebojí prohlásit, že hlučnost, zapojení chodců ani srocení příliš velkého množství lidí nemůže vadit. Další projev mezigeneračního rozdílu v pohledu na věc. Pokud budeme pohled ještě více generalizovat, dojdeme (i na základě přímých konfrontací v terénu, pozorování, rozhovorů) k pocitu, že největším nepřítelem aktivit ve veřejném prostoru vůči veřejnosti je strach a nedůvěra. Lidé nemají pohled aktivitu z bezpečné vzdálenosti sledovat, ale možnost přímé konfrontace, dialogu, zatažení do těchto aktivit je pro ně takovým vytržením z vnitřního komfortu, že jsou schopni prostor opustit či jít dál bez zastavení, byť by je další vývoj aktivity zajímal. Mírně odbočím: v každém davu se, jak také vyplynulo z praktických pozorování, po nějaké době najde jedinec či skupina jedinců,

---

²⁰ Bariérovost veřejného prostoru pro kulturní aktivity a spontánní umělecké jednání, Závěrečná zpráva magisterského projektu, KP DAMU, 2015

kteří jsou ochotní se zapojit. Jejich využití pro aktivaci davu je velice funkční metodou, stávají se poté prostředníkem mezi aktivitou s jejími tvůrci a publikem²¹.

Samostatná kategorie bariér vzniká zjištěním, že i ta nejmenší bariéra fyzická (případně pseudobariéra typu čára křídou na chodníku, změna povrchu komunikace) se velmi rychle stane nepřekonatelnou bariérou psychickou. Je pochopitelné, že například pódium je bariérou, které vytváří rozdíl mezi aktérem a publikem, zamezuje rovnocenné komunikaci. Takovou bariérou se ovšem stává téměř vše: přechod z trávy na dláždění, zmíněná čára, změna úrovně komunikace - to vše (a nejmarkantnější je to právě při pozorování pouličního divadla) se stává překážkou. Samozřejmě to ne vždy je na škodu, ale velká část aktivit ve veřejném prostoru je stavěná na bázi interakce s publikem. I proto zde tento fakt tolik vydvihují.

Veřejný prostor a živé umění

Již v samotném úvodu této práce uvádím spojení veřejného prostoru a umění, umění živého, performativního, scénického – je namístě tento pojem vysvětlit, vysvětlit tak, jak je chápán pro účely této práce. V seznamu použitých zkratk jsem předeslal, že názvosloví v této oblasti není ani zdaleka jednotné, často ani v rámci jedné instituce²². Zopakuji tedy, že jsem přesvědčený, že všechny pojmy, se kterými operuje česká legislativa, instituce, obce, městské části, odborná veřejnost atp., konkrétně „živé umění ve veřejném prostoru“, „umělecké aktivity ve veřejném prostoru“, „pouliční umělecká veřejná produkce“, „busking“²³, „provozování pouliční umělecké produkce – busking“, „pouliční performing arts“ a podobně – je možné stavět sobě na roveň. Tohoto dojmu jsem

---

²¹ Využívání této techniky mi, zcela nezávisle na sobě, potvrdili buskeři v mnoha světových metropolích

²² Viz MHMP a pojmy „umělecké aktivity ve veřejném prostoru“ vs. „pouliční umělecká veřejná produkce“ a to v rámci dokumentů přístupných z jedné jediné stránky, např. http://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/magistrat/tiskovy_servis/tiskove_zpravy/praha_ma_novou_vyhlasku_pro_provozovani.html. Na zmíněné stránce je možné zaznamenat ještě snahu o spojení s mezinárodně používaným pojmem busking, a to ve spojení „provozování pouliční umělecké produkce – busking“.

²³ Viz dále

nabyl i v rámci debat odborné veřejnosti²⁴, kdy – ač jsou debaty často vedeny na vysoké odborné či vědecké úrovni – jsou pojmy míchány bez jakéhokoliv řádu.

Každé z těchto označení totiž popisuje situaci, kdy jednotlivec či skupina lidí vyrazí na určité místo (myšlen veřejný prostor) a tam začne provozovat uměleckou produkci (performativní umění, zejména vystoupení hudební, divadelní, artistické ...).

Živé umění ve veřejném prostoru

Považuji za nutné vysvětlit, proč já sám používám v dalším textu, v místech, kdy se nejedná o citování či odkaz na jiný pramen, pojem „živé umění ve veřejném prostoru“. Nevím, kdy jsem tento pojem slyšel zcela poprvé, tuším, že ho již před mnoha lety užívala BcA. Šárka Zahálková, BBus (Hons.) z platformy OffCity, nicméně relevantní zdroj skutečného původu (v literatuře, monitoringu tisku a podobně) jsem zpětně nevypátral. Každopádně kromě OffCity tento pojem používal (příležitostně) i IPR (například během letního festivalu o veřejném prostoru EnviroCity, 2014), objevuje se v dalších akademických pracích, sbornících a podobně.

Nespornou výhodou tohoto slovního spojení je jeho nezáměnnost, živé umění je všeobecně ustálený termín, jež užívá MKČR, IDU, jeho pochopitelnost (na rozdíl od pojmu busking) překračuje úzký profil odborné veřejnosti tématu se věnující. Stejně tak každý ví, co si představit pod pojmem veřejný prostor. Zároveň toto slovní spojení není zatížené přetechnizovaností slov, jako je „provazování“, „produkce“ a podobně.

Busking

Busking je výraz, jehož užití je poprvé zaznamenáno v angličtině (ve Velké Británii) v roce 1860 (History of busking, 2016). Původ slova dlí pravděpodobně ve Španělštině, ve slově „buscar“ (ve smyslu hledat; jako vysvětlení bývá uváděn příklad buskera hledajícího štěstí a slávu) (dtto). Alternativní výklad etymologie

---

²⁴ Například debata Hudba Praha: Má živé umění místo ve veřejném prostoru?, 13. dubna 2016, Knihovna Václava Havla, Praha. Možno shlédnout záznam online na <http://www.vaclavhavel-library.org/cs/index/video/649/hudba-praha-ma-zive-umeni-misto-ve-verejnem-prostoru-13-4-2016>

leží ve francouzských a italských slovech „busquer“ a „buscare“, označující potulování se. (dtto)

Pro nás je ovšem zásadní význam slova, který označuje praxi, kdy jednotlivec či skupina osob vystupuje bez nároku na honorář²⁵ ve veřejném prostoru.

Pokud se budeme držet tradičních definic, tak výkladový slovník Cambridge Dictionary²⁶ si busking vykládá jako „... hraní hudby nebo zpěv na veřejném místě takovým způsobem, že lidé, kteří jsou na místě (přítomni), přispějí“²⁷. Anglická Wikipedia²⁸ říká, že „pouliční vystupování neboli busking je akt vystupování na veřejných místech za dobrovolnou odměnu“²⁹. Tyto všeobecné definice jsou příliš úzké zejména svým akcentováním hudby a hudebních vystoupení.

Veřejný prostor a divadlo

Divadlo ve veřejném prostoru je v České republice zakořeněno dlouhou tradicí (sice nepředpokládám, že by raně středověký farář se svojí incenací Mastičkáře žádal o zábor, nicméně pro kompletnost - právě středověké hry považuji za nejstarší zmínky o divadle ve VP na našem území; následované kočovnými skupinami, jarmarečním divadlem a konečně Přírodním divadlem v Divoké Šárce (1848) happeningy šedesátých let, akcemi Divadla na provázku, jejich festivalem Divadlo v pohybu III, Divadelními poutěmi let osmdesátých, Divadelním ostrovem, Víkendem pouličního divadla, Prvním československým festivalem pouličních divadel v roce 1990 a podobně). V současné době je pravděpodobně nejuznávanější akcí festival Za dveřmi - mezinárodní festival pouličního divadla, divadlem ve VP příle-

---

²⁵ Zde leží prakticky jediný rozdíl mezi buskingem a používanou definicí živého umění ve veřejném prostoru. Ač se sám v dalších kapitolách orientuji také především na toto odvětví, právě nárok na honorář (či jeho možnost) je věcí, která obě definice odlišuje. Nicméně busking jako takový je vždy provozován bez nároku na honorář, často však výměnou za možnost dobrovolného příspěvku kolemjdoucích.

²⁶ Cambridge Dictionary. Cambridge Dictionary | Free English Dictionary, Translations and Thesaurus [online]. Cambridge: Cambridge University Press, 2016 [cit. 2016-06-04]. Dostupné z: <http://dictionary.cambridge.org/>

²⁷ Viz <http://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/busking?q=busking>

²⁸ Wikipedia. Wikipedia, the free encyclopedia. [online]. San Francisco: Wikimedia Foundation, 2016 [cit. 2016-06-02]. Dostupné z: <https://en.wikipedia.org/>

²⁹ Viz https://en.wikipedia.org/wiki/Street_performance

žitostně ožívá piazzetta Národního divadla, v Plzni se každoročně koná festival Divadelní léto pod plzeňským nebem, v Českých Budějovicích probíhá Festival pouličních divadel, zmínit musím do ulic expandující představení festivalu Divadlo evropských regionů, Hradec Králové. Divadelní projekty lze najít na mnoha dalších festivalech, z části se odehrávajících v ulicích či uvnitř uzavřeného areálu vytvářejících strukturu ne ulici nepodobnou, míváno festivalech se zaměřením většinou hudebním či filmovém – namátkou jmenuji Colours of Ostrava, Hrady CZ, Trutnoff Open Air Festival, Mezinárodní festival dokumentárních filmů Ji.hlava a další. To všechno jsou festivaly, které bývají doplněny uměleckou produkcí v ulicích, na náměstích, buskingem, performancemi a podobně.

Z hlediska produkce události ve veřejném prostoru jsou divadelní projekty obvykle těmi nejnáročnějšími. Pokud pomineme okrajové formy probíhající vysloveně v ulici, mezi lidmi, ale zůstaneme u těch více obvyklých, dostáváme se do nejtěžší možné polohy práce ve veřejném prostoru. Vcelku podrobný průzkum³⁰ mezi producenty nepřinesl v podstatě žádné překvapení: potýkají se problémy popsány výše, a to v míře, která je přímo úměrná místu a dané aktivitě, danému projektu. Během cca roku jsem hovořil s Jakubem Vedralem a jeho týmem (Za dveřmi - mezinárodní festival pouličního divadla, Art prom s. r. o.), MgA. Zdeňkem Pánkem (Mezinárodní festival Divadlo Plzeň, zájmové združení právnických osob Mezinárodní festival Divadlo Plzeň), Martinou Erbsovou (Divadlo evropských regionů, Open-Air program, kontrapunkt z. ú.), Markem Hovorkou (Mezinárodní festival dokumentárních filmů Ji.hlava, DOC.DREAM – Spolek pro podporu dokumentárního filmu) a několika dalšími, menšími producenty. Ze závěrů polostrukturovaných rozhovorů bych vyzdvihl nechuť realizovat větší pouliční divadelní představení z důvodů přílišné administrativní (úřady), finanční (poplatky za zábory, vybavení) i technické (nedostatek pro divadlo vhodných ploch, například prostor sloužících jako přirozené urbánní amfiteátry³¹) zátěže.

---

³⁰ Vlastní výzkum mezi vybranými producenty formou rozhovorů, 2014

³¹ Takové prostory známe ze zdařilých revitalizací veřejných prostor například v severských zemích, Spojených státech a podobně. Viz Obr. 4 Přirozený uliční amfiteátr, Bronx, New York, USA. Urban Land, http://urbanland.uli.org/wp-content/uploads/sites/5/2015/05/brennan3_800x467.jpg. a Obr. 5 Další příklad uličního amfiteátru, tentokrát s využitím zelené architektury střechy sídla konglomerátu CJ, která přirozeně navazuje na okolní ulice. Kapacita 800 osob. Cheju Island, Korea. Shadescape, <http://www.shadescape.com/projects/the-forum-a-green-roof-amphitheater-d-lim-architects-south-korea>.

Kulturní strategie pro umění ve veřejném prostoru

Veřejný prostor leckterého současného světového města je prostředím, které vyniká neuvěřitelným množstvím vstupů. Občané měst, iniciátoři městské kultury a animátoři městského života, městské správy, podnikatelé, techničtí správci, instituce, umělci, developeři a mnoho dalších – ti všichni vytváří v tom kterém místě barvitý obraz veřejného prostoru. Pokud se zaměříme na Českou republiku tak pravděpodobně nenalezneme žádnou zásadní odchylku – česká města mají veřejný prostor formovaný velmi živelně, o své místo svým způsobem žádají všechny skupiny aktérů jmenované výše. A – přirozeně – každý chce získat co nejvíce pro sebe. Umělci předvádět své umění, úřady chtějí čisté a bezpečné ulice, automobilisté dostatek parkovacích míst, obyvatelé měst obvykle především klid a dobrou obslužnost svých bytů, podnikatelé chtějí reklamu pro své podniky. Toto značně zjednodušující shrnutí ale dává nahlédnout do světa často zcela rozporuplných potřeb a pohnutek, které ovšem všechny dohromady skutečně tvoří náš veřejný prostor.

Zároveň existuje celá řada teorií (ty rozebírám dále) které jednoznačně potvrzují, že kvalitní veřejný prostor, který vytváří vhodné prostředí pro setkávání lidí, naplňuje jejich potřeby je jednoznačným prvkem zvyšujícím kvalitu života ve městě a podporujícím udržitelný rozvoj (Florida 2003) (Charles a Franco 1995). Stejně vlastnosti ale bývají připisovány i umění ve veřejném prostoru – co více, umění živému. Můžeme říci, že spolu s prvním boomem tématu veřejného prostoru (druhá polovina dvacátého století), který přišel s tématy architektonickými a urbánními, se zrodila celá řada myšlenek, která tato témata rozvíjela dál. Veřejný prostor si najednou brali do svých rukou sociologové, antropologové – a následně si začali všímat i takových témat, jakým je umění ve veřejném prostoru. S nástupem nového milénia, či spíše jeho druhé dekády, nastoupila celá řada teoretiků, kteří si začali všímat sochařského umění v ulicích měst (Johnson 1995), instalací (Morris a Cant 2006), street artu (McAuliffe 2012), živého umění (Pinder 2011). Hezkým shrnutím může být například článek Public space, public art and public pedagogy (Chuermans, Loopmans a Vandenabeele 2012), otištěný v roce 2012 v časopise Social & Cultural Geography (což je, mimo jiné, zásadní zdroj pro téma této práce). Kolektiv belgických autorů v něm skládá dohromady celou řadu závěrů těchto prací, některé z nich si dovolím volně citovat:

*Umění ve veřejném prostoru vytváří potenciál pro place-making.
(Hall a Robertson 2001)*

Umění ve veřejném prostoru může přispět ekonomickému a rozvoji čtvrtí, měst a regionů. (Charles a Franco 1995)

Umění ve veřejném prostoru přitahuje turisty a investory. (Hall a Robertson 2001)

*Umění ve veřejném prostoru je návnadou pro kreativní třídu.
(Florida 2003)*

*Umění ve veřejném prostoru podporuje občanskou hrdost, podporuje sociální interakci, propaguje smysl komunity, přispívá k tvorbě lokální identity, zabraňuje společenskému vyloučení.
(Simpson 2011)*

Z odstavců výše to není zřejmé, ale umění ve veřejném prostoru skrývá svou sílu ještě někde trochu jinde. V duchu obecných tezí o kultuře či umění, které proklamují jeho schopnost tvořit a definovat hodnoty, přispívat ke vzdělanosti, kreativitě a podobně můžeme říci, že tyto vlastnosti má i umění ve veřejném prostoru. Jeho zásadním benefitem je ovšem to, že není výběrové. V duchu litery zákona o obcích, citovaném výše – veřejný prostor je prostor přístupný každému. A pokud do takového prostoru umístíme umělecké dílo či uměleckou produkci, živé umění, dostáváme nesmírně silný nástroj. Můžeme totiž působit na každého, kdo se v dané chvíli v dané lokalitě nachází. Bez ohledu na jeho chuť toto umění konzumovat, bez ohledu na pohlaví, věk, rasu, bez ohledu na finanční situaci takového diváka. Zkrátka na každého. Samozřejmě, i tento fakt má dvě strany mince – ve chvíli, kdy cítíme, že nám umění vystavené v galerii či divadelní představení nevhovuje, můžeme odejít a do dané instituce se více nevrátit. Umění ve veřejném prostoru tuto vlastnost nemá – jeho silná stránka je zároveň jeho Achillovou patou, pokud takové působení, na každého diváka a ve všech případech, není vhodně naprogramované, může se lehce stát, že veškeré benefity popsané výše zmizí, nadto se samotný divák může stát odpůrcem takové produkce. A proto přichází volání po strategické práci s touto oblastí: faktem je, že existuje nástroj, jehož

pozitivní přínosy pro člověka, společenství, sídlo jsou nesporné. Mimo ty výše jmenované můžeme například podtrhnout absolutní akcent na svobodu slova a projevu. Nebo možnost posílit roli místních iniciativ, občanské společnosti, angažovanosti obyvatel. To všechno jsou pozitivní efekty umění ve veřejném prostoru. Ve chvíli, kdy si je v celé jejich šíři uvědomíme, nám nic nebude bránit v tom, abychom těchto silných stránek a pozitiv využili – a možností odkud a pro jaký účel je celá řada. Ten nejjednodušší je pravděpodobně možnost a usilování o lepší prostor k životu se silnějšími obyvateli, tedy pohled městské či místní správy a samosprávy. Právě tyto instituce (pro zjednodušení je můžeme nazývat městy) totiž mají plný potenciál (mimo jiné legislativní), aby tuto oblast strategizovali. A ve chvíli, kdy to udělají, tak už nic nebude bránit tomu, aby veřejný prostor měst nebyl jen navrstveným nánosem minulosti a komerčního plevelu, ale skutečně byl veřejným prostorem v duchu myšlenek velikána nenápadného novodobého urbanismu a plánování měst pro jeho obyvatele, dánského architekta Jana Gehla³². Pozitivní přínosy takových kroků na sebe nedají dlouho čekat, jak nás přesvědčují celá města (Kodaň) i pozitivní dopady menších městských zásahů (Milwaukee, Portland, New York a mnoho dalších).

Z odstavců výše vyplývají pozitivní přínosy kvalitně vytvořených veřejných prostor, naplněných kvalitním obsahem, jedno, zda statickým či živým. Pokud zcela pomineme architektonickou a technickou stránku věci, pokud se vrátíme k městským správám, které často drží v rukou otěže kulturního plánování toho kterého místa, tak se můžeme začít zabývat konkrétními možnostmi, které radnice (a opět záměrně zjednodušuji, stejně tak úřady městských částí, magistráty, často obecní úřady, občas krajské úřady, ale například i univerzity a podobné – zkrátka všichni, kteří formují podobu a funkci veřejných prostor v jakési druhé fázi, kdy nejde o navrhování, ale o užívání) mají, aby dokázaly veřejný prostor naplnit (či spíše dokázaly vytvořit podmínky k naplnění) kvalitním obsahem, tak, aby bylo možné dojít k bohubilým efektům popsaným výše. Základním nástrojem pro dosažení těchto cílů je kvalitně zpracovaná strategie, která následně v intencích své

---

³² Jan Gehl, Hon. FAIA je dánský architekt, narozený (1936) a žijící v Kodani, který se soustavně věnuje jak odborné práci tak osvětě a popularizaci v oblasti zvyšování kvality života ve městě prostřednictvím chytrého navrhování měst a upřednostňování lidí, obyvatel, chodců. Mimo jiné se proslavil svými knihami Život mezi budovami a Města pro lidi (v České republice vydala Nadace Partnership).

vize zvládne formovat své okolí (například právní předpisy, výkonnou sílu státních institucí a podobně) za účelem dosažení naplnění svých předsevzatých cílů. Úkolem této práci není hodnotit pole umění statického a trvalého charakteru (skulptury, výtvarné umění – zde jsou procesy pro plánování a umísťování zcela odlišné), ale umění živého, performing arts, chcete-li. Z toho vyplývá, že základním nástrojem pro dosažení výše popsaných efektů je kvalitně připravené a dobře přijatá (kulturní) strategie pro živé umění ve veřejném prostoru³³.

Úkol takové strategie je prostý: na základě mapování potřeb a situace ve městě sdělit, co město od svého veřejného prostoru ve vztahu k živému umění očekává, proč, a jaká je cesta k naplnění tohoto cíle. Pokud toto rozvineme, měla by taková strategie definovat:

- jaký je výchozí stav (analýza),
- proč a jak je městská správa či jiná relevantní instituce zaujatá živým uměním ve veřejném prostoru (mapování, iniciace řešení),
- proč a jak by měla městská správa či jiná relevantní instituce živé umění ve veřejném prostoru podporovat, jaké jsou principy a ideje takové podpory (analýza, varianty řešení),
- jaká je v celém procesu role jednotlivých subjektů (typicky městská správa či jiná relevantní instituce, samotní aktéři, veřejnost, obyvatelé, turisté) (analýza, varianty řešení),
- jaké jsou specifika místní situace, jaký je kontext, ve kterém strategie vzniká (analýza, varianty řešení),
- jaká jsou konkrétní opatření, jejich časový horizont (samotný výkon),
- jaký je cílový stav, jaké jsou měřitelné cíle (naplnění, evaluace).

V České republice toto není příliš zakořeněné (viz následující kapitola), světově jsou kulturní strategie pro umění ve veřejném prostoru ukotveny zejména v anglofonních zemích – často samostatně, jako dokument města či jeho části,

---

³³ Je též možno takovou strategii nazvat Kulturní politikou pro živé umění ve veřejném prostoru, Městskou politikou performing arts, ...

občas i regionu, příležitostně jako součást širší a obecné strategie buď nakládání s veřejným prostorem anebo strategie kulturní. V rámci rešerší pro tuto práci jsem prošel dohromady asi 50 dokumentů z celého světa, které je možné považovat za dokument tvořící kulturní strategii pro živé umění ve veřejném prostoru – zmiňuji pouze opravdově strategie, ne legislativní dokumenty upravující výhradně technický rozměr provozování živého umění ve veřejném prostoru. Třídníkem pro toto byl jasně deklarovaný záměr či vysvětlení proč město takové aktivity a v takové podobě a míře podporuje či nepodporuje. Některé z nich byly vskutku inspirativní, uvádím výčet těch nejzásadnějších:

- Public Art Strategy and Policy, City of Sydney
- Public Art Policy, Wellington
- Public Art Policy, Program and Process, Calgary
- Public Art Policy, Auckland
- Art in Public Places Policy, City of Victoria
- Public Art Policy Suite, Edmonton Arts Council
- Public Art Policies and Procedures, City of Norfolk
- Public Art Policy, Denver
- Public Art Policy & Procedures, Horsham Rural City
- Official Busking Guidance and Strategy, Liverpool City Council
- Public Art Policy, Sunshine Coast Council
- Public Art Procedures, Montana State University
- Public Art Policy 2015-2020, Yarra City Council
- Public Art Policy, City of Fredericksburk
- City of Minneapolis Public Art Policies and Planning
- Interim Busking Policy, City of Sydney
- Busking Guidelines, City of Melbourne
- Street Performance and Busking, Wellington City Council
- Busk in London, London

Velmi vzrušujícím momentem studia těchto dokumentů byla opakovaná možnost některá z měst navštívit a pozorovat rovinu aplikace těchto strategií. To se mi, od doby, kdy jsem zmíněné dokumenty začal shromažďovat, povedlo u následujících měst: Londýn, Liverpool (UK), Victoria (Kanada), Denver (USA). Nechci predikovat odpověď na otázku, zda se dá „na ulici“ poznat, zda má město zpracovanou kvalitní legislativu či snad dokonce strategii pro živé umění ve veřejném prostoru. Nicméně faktem zůstává, že města, která obvykle bývají dávaná za vzor³⁴, tento základní předpoklad splňují.

Ale nyní k samotným strategiím – vzhledem k tomu, že naprostá většina z výše uvedených je volně dostupná například na internetu či v knihovnách, nebudu zabíhat do detailů jednotlivých měst, nebylo by to ani přínosné pro tuto práci v kontextu České republiky. Účelnějším se jeví podívat se na zmíněné dokumenty z globálního pohledu. Již jsem předdeslal, že zásadní otázkou, na kterou by takový dokument měl odpovídat je samotná podstata přítomnosti toho, z jakého důvodu chceme mít ve veřejném prostoru živé umění: otázka proč. Odpovědí nasnadě je celá řada, některé z nich jsem odhalil výše: podpora turismu, rozvoj lokalit, zvýšení kvality života a podobně. Skutečné strategie, mimo jiné například ta londýnská, o které píšeš dále, tento potenciál má.

Zmínit je nutné i situaci, kdy tuto strategickou a plánovací rovinu ve vztahu k uměleckým aktivitám ve VP od státu či města převezme nějaká jiná platforma, typicky nestátní, nezisková. Příkladem může být aktuálně se rozvíjející platforma BuskinCity³⁵, primárně cílící na severské země, nicméně v dnešní době úspěšně expandující dále (v současné době je do projektu, alespoň dle jeho webových stránek³⁶, zapojeno celkem osm zemí – Austrálie, Belgie, Česká republika, Dánsko, Finsko, Německo, Nizozemsko, Norsko, Švédsko, Spojené státy Americké). Projekt byl vytvořen dvěma Švédy – Thorstenem Andreassenem, ředitelem Stockholm

---

³⁴ Například diskuse na téma těchto politik během European Capitals of Culture Conference, Riga, 16. - 18. 11. 2014, zmínit je možné právě Liverpool, Londýn, New Orleans a další

³⁵ Viz příloha č. 5 Leták organizace BuskinCity.

³⁶ Welcome to BuskinCity - booking calendar for street performers. BuskinCity [online]. Stockholm: Intergalaxy Group Sweden AB, 2016 [cit. 2015-11-17]. Dostupné z: <http://buskincity.com/>

Street Festival a Ulfem Anderssonem – ředitelem International Street Theatre Festival in Halmstad. Proč se ale o této platformě zmiňují právě v souvislosti se strategiemi, když jejím primárním posláním je propojovat pouliční umělce s místy, kde mohou hrát, umožnit jejich booking a zajistit jim příjem – oba dva výše jmenovaní muži mají zájem aktivně mluvit s vedením dotčených měst a být nápomocni při vytváření ideálních podmínek pro busking – a jejich přístup je cenný právě v tom, že akcentují přínos pro městský život (byť těžiště jejich práce leží jinde), zapojení obyvatel, veřejnosti, komunit a podobně. Takových případů spolupráce neziskového či komerčního sektoru s městy je možno nalézt více, obvykle je jejich zaměření ale úzce technicistní, zdůrazňuje technickou stránku realizace aktivit ve VP.

Referenční město pro živé umění ve VP: Londýn

V kontextu všeho výše napsaného se jeví jako mimořádně vhodné veškeré tyto - více či méně teoretické - poznatky přetavit do praktického života. Pro účely další komparace a taktéž názornou demonstraci jsem zvolil město, které splňuje několik základních předpokladů pro možnost srovnávání s Prahou - pokud budu cíleně sledovat města, která se svým veřejným prostorem a živým uměním v něm zacházejí citlivě, vstřícně, otevřeně a přátelsky, a to jak vůči obyvatelům dané lokality, tak vůči umělcům samotným, zjistím velmi záhy, že jich jen velmi málo takové srovnávání umožní. Kritéria, které jsem si stanovil, byla následující:

- proaktivní a odbornou veřejností všeobecně uznávaný přístup k umění ve VP (buskingu),
- jasná pravidla pro živé umění ve VP (busking), která jsou zároveň přístupná,
- geografická blízkost (EU), umožňující komparaci,
- hlavní město se zátěží historických památek a turismu,
- 500 000 – 5 000 000 obyvatel,
- definovaná strategie a cíle pro živé umění ve VP.

Městy, která se dostanou alespoň některými kritérii do takového výběru, mohou být například Stockholm, Melbourne, San Francisco, New York. Je tedy zřejmé, že Londýn byl zvolen jako město, které je nám geograficky blízké, nenarážíme v něm na jazykovou bariéru při snaze o porozumění legislativě, město je oblíbené mezi buskery z celého světa a zároveň je jedním z etalonů prospívajícího města ve vztahu k našemu tématu mezi odbornou veřejností. Neposledním důvodem byla i má znalost tamního kulturního prostředí stejně jako města samotného.

Pokud bychom měli shrnout princip přístupu Londýna k buskingu, pravděpodobně by bylo nejlepší držet se oficiálního hesla organizace Busk in London (o které se podrobněji zmiňuji dále), které zní jednoduše „London is open!“. Zmíněná

organizace si neklade cíle z těch nízkých: chce, aby byl Londýn jednoduše „... nejprátelejší místem pro buskery na celém světě“ (Busk in London 2015).

Obr. 3 Buskeři v Londýně na břehu Temže, hrající uvnitř takzvaného busking spot, tedy místa vyhrazeného buskingu. Archiv autora.

Organizace Busk in London byla založena v březnu roku 2015³⁷ starostou Londýna (kterým toho času byl Boris Johnson³⁸) – samozřejmě, že busking v Londýně existoval ve velmi podobné míře i před tím (a stejně tak i některé opatření pro jeho organizaci, například takzvané „busking spots“³⁹, tedy buskerům vyhrazená a zaslíbená místa, nejdříve na pravém břehu řeky Temže, později po celém městě, která jsou dnes jasně ohraničená, definovaná, v mapě zanesená), ale právě systemizace spojená se spuštěním webu Busk in London a založením navazující organizace vynesla Londýn na pomyslné výsluní světa pouličních performerů

---

³⁷ MYERS, Wayne. Boris Johnson's busking code breaks something that was fixed [online]. 2015 [cit. 2015-11-22]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2015/mar/25/boris-johnson-busking-code-mayor-london-liverpool>

³⁸ Former Mayors of London: London City Hall. London City Hall [online]. Londýn: Greater London Authority, 2016 [cit. 2016-1-27]. Dostupné z: <https://www.london.gov.uk/about-us/mayor-london/former-mayors-london>

³⁹ Často také „pitches“

(nutno dodat, že se tak stalo již po několikáté – Londýn byl taktéž historicky první evropskou metropolí s pozitivním, ne restriktivním, vymezením míst pro busking, jako první spustil systém pro busking v metru a podobně⁴⁰). Kromě ambiciózního cíle přinesla následující:

- nový londýnský buskerský kodex,
- digitální mapu míst určených pro veřejné umělecké produkce,
- seznam často kladených otázek s odpověďmi,
- možnost bookingu umělců včetně jejich profilů,
- systemizaci buskingu v metru a na nádražích se systémem výběru umělců,
- ambasadory buskingu ve městě dostupné pro konzultace atp.

Velmi silnou stránkou této strategie je její multifunkčnost – na jedné straně stojí zmíněný bývalý starosta Boris Johnson⁴¹, jasně a srozumitelně sdělující občanům, jak bude městská politika buskingu fungovat a proč město busking podporuje (diversita, turismus, kulturní animace lokalit), na straně druhé stojí jasná a přehledná pravidla pro samotné buskery, která jsou přehledně ukotvená v legislativě a zároveň jasně propagovaná stránkou www.buskinlondon.com (toto zahrnuje například mapu míst pro busking vhodných, profily buskerů, FAQ a další nástroje), mimo to jsou, díky systému již zmíněných spotů, jasná úplně pro všechny; dalším dílem k úspěchu přispívá možnost vytvořit si buskerský profil a bookovat si ty nejlepší lokality. Netrpí tedy žádný účastník procesu – městská správa ví, kdy a kde a případně i kdo může, respektive bude, buskovat – může tomu přizpůsobit povolování jiných akcí, předpokládat dopravní omezení, pracovat s policií a po-

---

⁴⁰ Viz například A Guide To Busking In London. In: London Calling [online]. London: London Calling Arts, 2016 [cit. 2016-11-02]. Dostupné z: <http://londoncalling.com/show/a-guide-to-busking-in-london>

⁴¹ Který je mimochodem sám podporovatelem buskingu a v roce 2013, již jako starosta, vystoupil na stanici metra London Bridge, aby podpořil buskery (a zároveň zahájil soutěž „Gigs 2013“, v níž mohli pouliční umělci vyhrát oficiální licenci pro vystupování v londýnském metru a zároveň možnost nahrávat v profesionálním studiu. Viz například LONDON SE1 WEBSITE TEAM. Boris busks at London Bridge Station. London SE1 community website [online]. London: Bankside Press, 2013 [cit. 2015-01-15]. Dostupné z: <http://www.london-se1.co.uk/news/view/6722>

dobně. Městský rezident ví, kde se s buskingem setká, v jaké době a v jaké podobě. Busker ví, kdy kde může hrát, jaké podmínky musí splňovat, na koho se obrátit v případě nejasností, co může a co ne. Turista si může dohledat, koho kdy ve veřejném prostoru viděl či slyšel či zažil a může reagovat na vystoupení. Toto je opravdový win-win princip, ze kterého profitují všechny zúčastněné strany.

Obr. 4. Tzv. busking spot v Londýně. Archiv autora.

Obr. 5 Jiná varianta místa vyhrazeného pro busking, londýnské metro. Archiv autora.

Ještě jeden pozitivní trend z Londýna musí být zmíněn – a to ten, že regulace má v zásadě stejné principy, nicméně její aplikace se drobně odlišuje v ulicích (organizace Busk in London, je potřeba najít si spot), v metru (Busk in London ve spolupráci s Transport for London - London Underground Busking Scheme Auditions, je potřeba povolení – licence na základě přihlašovacího formuláře a spot⁴²⁾ a na některých vybraných místech, například v okrsku Covent Garden⁴³ a tržnici Covent Garden Piazza (opět nestačí prostor samotný, je nutné získat licenci, kterou ale přiděluje komise na základě ukázkového vystoupení do tří minut, tyto „přehrávky“ se konají čtyřikrát za rok, podmínky jsou přísnější – například není možné používat část hudebních nástrojů z důvodu jejich přílišné hlučnosti⁴⁴⁾.

---

⁴² Viz Busking. Transport for London: Keeping London moving [online]. London: Transport for London, 2016 [cit. 2017-11-03]. Dostupné z: <https://tfl.gov.uk/corporate/about-tfl/culture-and-heritage/busking#on-this-page-1>

⁴³ Toto místo buskingem proslulo natolik, že se dostalo až do propagačních sloganů některých jiných organizací, jmenovitě BuskinCity a jejich motto „This is our vision: To create a „Covent Garden“ in cities around Sweden! and then Europe and then ...“, viz příloha č. 5

⁴⁴ Viz Street Performer Auditions. Covent Garden London UK: Street Performer Auditions [online]. London: Capital & Counties Properties, 2016 [cit. 2017-11-03]. Dostupné z: <https://www.coventgarden.london/culture/street-performers>

Česká republika: bílá místa

V současné době není v České republice příliš z čeho vybírat: kulturních strategií, strategií pro kulturu atp. je celá řada, zdaleka ne všechny na oblast strategické práce s veřejným prostorem dbají. Pokud začneme na samotném vrcholu pomyslné pyramidy hierarchie státní správy, dojdeme k tomu, že Ministerstvo kultury na tuto oblast začalo akcentovat teprve nedávno - Státní kulturní politika na léta 2015 – 2020 (s výhledem do roku 2025) již uvádí veřejný prostor jako dějiště městského života, ovšem pouze v části věnované krajům, respektive Hlavnímu městu Praze. I tak je to ovšem posun proti předchozí Státní kulturní politice na léta 2009-2014, která tuto oblast neotevírala vůbec. Podobné drobné posuny můžeme vnímat napříč celou Českou republikou – nejaktivnější je v této oblasti Praha, živé umění ve veřejném prostoru v nějaké podobě, více či méně, akcentují vybraná krajská města. Jmenovat mohu město Plzeň, které veřejný prostor zmiňuje v Programu rozvoje kultury ve městě Plzni na léta 2009 - 2019 (Krejsová, Černík, Pelcl 2009) jako záměr „zkvalitňování veřejného prostoru s využitím kultury a umění“ a toto naplňuje, mimo jiné, vlastní vyhláškou, respektive její revizí, která busking umožňuje a jeho provozování upravuje, viz dále v této kapitole. Nicméně v zásadě se jedná pouze o drobné zásahy do stávající legislativy, často represivní, nekonceptní, bez využití potenciálu fenoménu živého umění ve veřejném prostoru. Podíváme se na ně postupně.

Česká republika

Kulturní politika České republiky je definována (mimo legislativního rámce) Státní kulturní politikou, tedy dokumentem, který vymezuje vnímání kultury nejvyšším a centrálním tvůrcem hodnot této oblasti, Ministerstvem kultury České republiky. Dalšími dokumenty jsou dílčí koncepce stejné instituce, které se ale nevěnují oblasti, která je předmětem této práce.

Pokud půjdeme přímo po pomyslné časové ose těchto dokumentů, dospějeme k tomu, že dokumenty, které jsou v tuto chvíli aktuální, z jejichž dědictví či aktuální platnosti můžeme vyjít, jsou dva - Státní kulturní politika 2009 – 2014⁴⁵,

---

⁴⁵ Státní kulturní politika České republiky 2009-2014: National cultural policy Czech Republic 2009-2014. Praha: Ministerstvo kultury, 2009, 105, 108 s. ISBN

vydaná MK ČR v březnu 2009 a aktuální Státní kulturní politika na léta 2015-2020 (s výhledem do roku 2025)⁴⁶, přijatá Vládou České republiky v dubnu 2015, realizovaná prostřednictvím Plánu implementace Státní kulturní politiky na léta 2015 – 2020, jež byl vzat na vědomí Vládou ČR 3. února 2016⁴⁷.

Už jsem zmínil, že první z obou dokumentů se tématu veřejného prostoru nevěnuje v zásadě vůbec, ten druhý taktéž ne, veřejný prostor je zmíněn pouze v částech věnovaných strategickým dokumentům na úrovni krajů (Praha, Liberecký).

Kraje

Zdaleka ne všechny kraje v České republice mají zpracovaný samostatný (a platný) dokument na úrovni kraje, z těch, které ano, můžu jmenovat například kraj Karlovarský, Hlavní město Praha, Ústecký, Zlínský. Ostatní se buďto oblasti kultury v rámci svých zveřejněných výstupů buď nevěnují vůbec, nebo kulturu zahrnují do obecných dokumentů typu Plán rozvoje, Inovační plán a podobně, v různé míře.

Pro přehlednost srovnávám kraje v tabulce, která následuje na dalších stránkách. Z ní jasně vyplývá, že jediným krajem, který téma veřejného prostoru a umění, kultury v něm jakkoliv akcentuje, je hlavní město Praha. Platným pražským dokumentem je Koncepte kulturní politiky hlavního města Prahy (z roku 2010 s platností do konce roku 2015). Dalšími relativními dokumenty je rámec Strategického plánu hl. m. Prahy, který obsahuje kapitolu Živé, kulturní a kreativní město. Ten svou vizi veřejného prostoru v části 2.4 definuje následovně:

978-80-86310-83-1. Dostupné také z: <http://www.mkcr.cz/assets/kulturni-politika/kulturni-politika-fresh.pdf>

⁴⁶ Dostupná ke stažení například z Státní kulturní politika na léta 2015 - 2020 (s výhledem do roku 2025). Ministerstvo kultury: mkcr.cz [online]. Praha: Ministerstvo kultury ČR, 2016 [cit. 2017-01-02]. Dostupné z:

<https://www.mkcr.cz/statni-kulturni-politika-69.html>

⁴⁷ Usnesení Vlády České republiky: ze dne 3. února 2016 č. 81. Praha: Úřad vlády České republiky, 2016, (81), 1 s. Dostupné také z: https://www.data-plan.info/img_upload/7bdb1584e3b8a53d337518d988763f8d/usneseni-c.81-plan-implementace.pdf

„Veřejný prostor jako dějiště městského života:

Agentura HMP pro veřejný prostor a jeho kulturní animaci.

III. město Praha zjednoduší podmínky a pravidla pro aktivní kulturní a společenské užívání veřejného prostoru.

Prosadit do statutu organizací zřizovaných městem jejich odpovědnost za přilehlý veřejný prostor a pověřit je správou a údržbou přilehlého veřejného prostoru, vést jednání s organizacemi státu a dalšími institucemi a prosadit do jejich kompetencí i správu a údržbu přilehlého prostoru.

Vypracovat generel veřejného majetku pro kulturní využití. „⁴⁸

Tyto části původního (respektive aktualizovaného původního) strategického plánu se dále promítly i do nového Návrhu strategického plánu hlavního města Prahy⁴⁹.

V jiných částech této práce se Praze věnuji podrobněji, pro úplnost tedy uvádím, že má zpracovanou legislativu, ne však strategické dokumenty. Kroky v oblasti strategie využívání veřejných prostranství jsou spíše krůčky, které na sebe často nenavazují.

---

⁴⁸ Celý dokument je dostupný ze stránek STRATEGICKÝ PLÁN Co je strategický plán? Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy [online]. 2016: Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy, 2016 [cit. 2016-11-15]. Dostupné z: <http://www.iprpraha.cz/clanek/83/co-je-strategicky-plan>, a to i po částech

⁴⁹ IPR Praha. (říjen 2015). Návrh STRATEGICKÉHO PLÁNU hlavního města Prahy, aktualizace 2015, pracovní verze. Načteno z spolupraze.cz: http://www.spolupraze.cz/uploads/assets/2015_10_16_strategicky_plan_aktualizace_2015.pdf

Kraj	Oborový dokument	Cíle v oblasti kultury	Akcent veřejného prostoru ⁵⁰
Jihomoravský	Samostatná koncepce kultury	Podpora rozvoje živé kultury, cestovní ruch, místní kultura	Ne
Karlovarský	Samostatná koncepce kultury	Ekonomická dimenze, rozvoj osobnosti občanů, posílení role, kraje, měst a obcí ve vztahu k podpoře, tvorba kulturních hodnot	Ne
Pardubický	Samostatná koncepce kultury, dílčí dokumenty pro oblast muzejnictví, památkové péče	Péče o kulturní památky, profilace muzejí, ochrana sbírek	Ne
Praha	Samostatná koncepce kultury	Ochrana kulturního dědictví, podpora umělecké tvorby, transformace příspěvkových organizací, evaluace dotačního systému, vícezdrojové financování, nové formy podpory, podpora kulturního využití dětí a mládeže, podpora kulturních počinů pomáhající integraci menšin, podpora kulturních projektů ve veřejných prostorech	Ano
Ústecký	Samostatná koncepce kultury	Financování kultury, rozvoj kultury, zajištění kulturní infrastruktury	Ne
Zlínský	Samostatná koncepce kultury	Financování kultury, propojení kulturních aktivit a cestovního ruchu, podpora subjektů, zvýšení dostupnosti kultury, provázání školství a kultury	Ne
Jihočeský	V rámci širšího krajského strategického dokumentu	Využití potenciálu kulturního dědictví pro rozvoj cestovního ruchu	Ne
Královéhradecký	Není	Krajské strategické okumenty neobsahují část věnovanou kultuře	Ne
Liberecký	V rámci širšího krajského strategického dokumentu	Péče o kulturní dědictví	Ne
Moravskoslezský	V rámci širšího krajského strategického dokumentu	Kvalita kulturního prostředí, služeb a infrastruktury	Ne
Olomoucký	V rámci širšího krajského strategického dokumentu	Kultura a památková péče (konkrétní projekty)	Ne
Plzeňský	V rámci širšího krajského strategického dokumentu	Kulturní zázemí a aktivita obyvatel, podpora projektu Plzeň – EHMK 2015 a jeho udržitelnosti, zlepšení kulturní infrastruktury	Ne
Středočeský	V rámci širšího krajského strategického dokumentu	Péče o památky a kulturní dědictví, rozvoj a podpora volnočasových aktivit, mimo jiné kultura	Ne
Vysočina	V rámci širšího krajského strategického dokumentu	Cestovní ruch a péče o kulturní dědictví (dílčí cíle)	Ne

Příloha č. 1: Kulturní strategie v jednotlivých krajích ČR, stav k 1. lednu 2016.

⁵⁰ Libovolné zohlednění umění ve veřejném prostoru v rámci dokumentu

Města

V České republice není města, které by mělo zpracovanou kulturní strategii pro využívání veřejných prostor pro umělecká vystoupení. Nejdále je již zmíněná Praha se svou vyhláškou (o které si ale celá řada buskerů myslí, že busking jako takový spíše likviduje), která ale není strategií, podrobně ji popisují dále. Situace v Ostravě není dlouhodobě příliš přehledná a busking zde není příliš častým jevem, pokud je, tak spíše náhodným. Brno i Plzeň mají své vyhlášky pevně dané, opět se ale nejedná o strategie, nýbrž jen o technické dokumenty vymezující ano a ne pro živé umění ve veřejném prostoru (Brno vyňalo busking z vyhlášky týkající se žebrání a je tak v podstatě široce povolený, Plzeň vsadila na pozitivní vymezení lokalit širšího centra pro busking vhodných). Ke cti například Plzni jdou alespoň symbolická vyjádření na oficiálních webových stránkách, která busking uvádějí jako jev, který:

„(...) oživuje a činí pestřejším a zajímavějším veřejný prostor,“⁵¹

či již jednou zmíněná pasáž v Programu rozvoje kultury ve městě Plzni na léta 2009 – 2019, hovořící o:

„(...) zkvalitňování veřejného prostoru s využitím kultury a umění“⁵².

---

⁵¹ Město vyšlo vstříc buskingu, pouliční produkci vymezilo v novele vyhlášky. BARBORKOVÁ, Eva. Město Plzeň [online]. 2016: Statutární město Plzeň, 2016 [cit. 2016-11-10]. Dostupné z: <http://www.plzen.eu/obcan/aktuality/z-mesta/mesto-vyslo-vstric-buskingu-poulicni-produkci-vymezilo-v-novele-vyhlasky.aspx>

⁵² KREJSOVÁ, Marcela, Roman ČERNÍK, Petr PELCL a . KVAS O. S., AGORA CE O. P. S., ODBOR KULTURY MMP. PROGRAM ROZVOJE KULTURY VE MĚSTĚ PLZNI: na léta 2009 - 2019. Plzeň: Město Plzeň, 2009, 38 s. Dostupné také z: <https://www.plzen.eu/download.aspx?dontparse=true&FileID=651>

Přehled modelů opatření

Afroamerická ekonomka a komentátorka společenského dění Julianne Malveaux v rozhovoru na začátku nového milénia prohásila, že „když je strategie (urbánní, městská) proti veřejnému prostoru, je přímo proti lidem, kteří sedí na zápraží“ (Carmona 2007). Tento citát se dá přenést, mimo jiné, na umění ve veřejném prostoru, nicméně předesílá pouze jednu možnost. Ve skutečnosti jich je ovšem celá řada – opatření ve vztahu k živému umění ve veřejném prostoru může nabýt celou řadu podob – a skutečně tomu tak je. Počínaje přístupy čistě represivními, mimo jiné úplným zákazem produkce ve veřejném prostoru, přes celou řadu přístupů, které aktivitám na oko fandí, ve skutečnosti však tvoří nepřekonatelnou bariéru pro svobodnou produkci až po přístupy liberální, které umění nastavují vlídnou tvář a s menšími či většími omezeními (či mantinely) umělecké aktivity schvalují. Hranice mezi dvěma posledními modely je však tenká, často se přelévá z jedné strany na druhou a zase zpět; kritickým momentem obvykle bývá úsudek jednotlivce, výklad pravidel či jejich aplikace. Po dlouhém studiu patřičných materiálů jsem si v podobném duchu vytvořil vlastní dělení těchto opatření, stavějící menší či větší zdi mezi interprety a město samotné – dělím je na přístupy liberální, byrokratické a represivní. Každý z těchto přístupů má svá pro a proti, přirozeně, která se snažím nastínit v dalších řádcích.

Přístup represivní

Omezující či zakazující konání ve vztahu k umění ve veřejném prostoru není v rámci světového měřítka nijak ojedinělým fenoménem. I z kontextu české moderní historie máme jako národ historickou zkušenost s přístupem stoprocentně represivním, v dnešním světě tolik vlastním totalitárním režimům. Samozřejmě, takové přístupy, často hraničící s omezováním samotné svobody projevu a vyjadřování, jsou příkladem extrémním, nicméně i v posledních letech bylo možné prostřednictvím médií vidět příklady takového přístupu např. z dnešního Ruska (příkladem nade všechny je ruský performer Pjotr Pavlenskij, jehož performance jsou dnes proslulé svou nejextrémnější podobou sestávající z nahoty a sebepoškozování, nicméně začínaly v podstatně mírnější podobě, už tehdy byl ale autor podroben represím) nebo Severní Koreje (tamní praktiky je možné spatřit například v dokumentárním filmu *V paprscích slunce*). Tyto příklady jsou samozřejmě extrémní, mohli bychom vypočítat další, Čínu, Írán, Barmu, ... Nicméně pro účely této

práce je zásadnější věnovat se jevům, které známe ze zemí nám bližších, ze zemí takzvaného prvního světa. Busking je dnes zcela zakázán například v současném Singapuru, a to ve jménu ochrany jeho obyvatel. Kvůli rostoucímu strachu o bezpečí obyvatel měst ve vztahu například k teroristickým útokům o tomto uvažují ale i další města v Evropě či Americe. Prakticky nemožné je také buskovat v Bangkoku, proces vyřízení takzvaného „uměleckého víza“ je velmi obtížný – to je jiný přístup k represii, který se tváří vlídně, skutečnost je ale jiná.

Přístup byrokratický a přístup liberální

Je velkou tendencí, lehce spatřitelnou především v dnešní Evropě, vytvářet pro řešení otázky produkce ve veřejném prostoru východiska hodná Šalamouna, často překombinovaná; řešení taková, která nevyjdou vstříc ani umělcům, ani obyvatelům dané lokality, ani návštěvníkům měst. Tato řešení obvykle vznikají ve městech, která nemají s regulací (nejen) ve veřejném prostoru praktickou zkušenost, která dosud nenašla osvícený přístup v podobě aplikace v zásadě standardního plánovacího procesu, zejména fáze analýzy a stanovení cílů. Řešení následně vznikají takzvaně „od stolu“, jedním perem, bez patřičných základů, vyslyšení potřeb zainteresovaných stran, definování si požadavků města (v jeho institucionální podobě), konzultací s odborníky či stakeholdery a podobně. Město si následně může oblast označit za vyřešenou, jak jsem již naznačil výše, takové řešení obvykle postrádá kvalitu a často i dlouhodobou udržitelnost. Příkladem z České republiky může být řešení v Brně, kde o kvalitě produkce a jejím případném označení za žebrání rozhoduje na místě strážník bez podložení alespoň výkladem patřičné vyhlášky, Praze, které se věnují zvláště v jiné kapitole, Poděbradech, kde je nutné dodat žádost na příslušném formuláři, situační zákres do katastrální mapy, přesný datum a čas produkce, počet osob a podobné, žádost následně schvaluje rada města a starosta či v dalších městech, kde je nutné absolvovat kratší či delší okruh skrz úřady s nejsitým výsledkem. Každý z těchto přístupů považuji za příliš komplikovaný. Pokud má pouliční vystupování nést znaky kvality, nemělo by mít svázané ruce v této podobě. Těžko si například lze představit zahraniční umělce při svých buskerských cestách (které mimochodem nesou rysy toho nejčistšího z historie potulných muzikantů jak ji známe od středověku), jak při zastávce v libovolném českém městě vyrazí na městský úřad a tam začnou (přirozeně v anglickém jazyce) vyřizovat žádost, na jejíž schválení či zamítnutí má příslušný správní orgán klasických třicet dnů.

Obecně vzato: byrokratický přístup má mnoho výhod, často zcela nesporných – i já sám, jakkoliv jsem zastáncem velmi svobodného přístupu k živému umění ve veřejném prostoru, po návštěvě zemí, kde regulace neexistuje (a teď mám na mysli především často velmi zalidněná centra měst blízkého východu, kde je busking opravdu spíše na obtíž, jeho jediným cílem je zisk finančních prostředků, žebrání, zástěrka pro vytvoření davu a následné kapsářství a podobně) či jednoduše nefunguje (opět vlastní zkušenost: často velká města západu USA, například Spokane (stát Washington), Reno (Nevada) a mnohá další, kde je regulativ existuje, ale není známý a jeho dodržování není vymáháno⁵³), jsem se ujistil, že je mimořádně důležité mít veřejné vystupování alespoň částečně ukotvené v legislativě. Je na místě si připustit, že živé umění ve veřejném prostoru, pokud jsou předváděna pouze živelně, ad-hoc a především v příliš velké míře (ať už příliš často, hlučně, invazivně ve vztahu k veřejnému prostoru) mohou být na obtíž – obvykle na výše popsaný stav nejvíce doplatí v první řadě rezidenti daných lokalit, dále lidé, kteří v takto zatížené oblasti pracují a v neposlední řadě turisté. Existují případy, které tento trend potvrzují (například přibližně rok starý případ buskera Bradleye Bromleye, který byl zatčen a následně mu byla vyměřena pokuta 200 GBP, to vše proto, že údajně svým beatboxem odrazoval nakupující zákazníky před obchodním centrem a obyvatele přilehlých manchesterských domů⁵⁴, stížnosti zaměstnanců Městské knihovny v Praze či Klementina, které eviduje Úřad Městské části Praha 1⁵⁵, nebo – ne příliš častá – hodnocení v aplikaci TripAdvisor, Foursquare či Google Maps⁵⁶, která busking nebo pouliční umělce kritizují, například proto, že brání volnému průchodu osob⁵⁷).

---

⁵³ Pro úplnost doplním, že se jedná často o města, která jsou v těsném sousedství či přímo z části tvořena rezervacemi nativních obyvatel Ameriky. Existenci vztahu mezi tímto faktem a stavem veřejných prostor amerických měst mi, mimo jiné, potvrdila německá performerka Hannah Hurtzig z Mobile Akademie Berlin, nicméně žádný relevantní výzkum neexistuje.

⁵⁴ Podrobnosti o případ otiskly celostátní média, například BUTLER, Katie. Beatboxing busker arrested and thrown out of city centre for rapping TOO LOUDLY. Daily Mirror. London, 2015, 2015(251), 8.

⁵⁵ Existence těchto stížností byla potvrzena zaměstnanci Úřadu MČ Praha 1 v rámci neformálních rozhovorů během vlastního výzkumu v roce 2014, kdy byly oslovovány úřady jednotlivých pražských MČ se žádostí o informaci o počtu a druhu záborů dle zákona číslo 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů

⁵⁶ Všechny zmíněné aplikace fungují na bázi hodnocení míst a podniků jejich návštěvníky na standardizované stupnici (obvykle 0-5 hvězdiček), doplněné o možnost přidání vlastních komentářů

⁵⁷ Například hodnocení na webových stránkách TripAdvisor pro jednu z nejnavštěvovanějších turistických atrakcí Spojených států (viz Faneuil Hall Marketplace ranked

Oba dva odstavce výše míří k jedinému: je potřeba stanovit takový regulativ, který bude splňovat následující kritéria:

bude tvořen za účastenství obyvatel⁵⁸ dané lokality;

bude tvořen za přizvání pouličních umělců, se zohledněním jejich potřeb;

bude přijat širokou veřejností, umělci samotnými, odbornou veřejností;

bude komunikován v přehledné, stručné a jasné podobě;

jeho naplnění bude stát zúčastněné strany co možná nejmenší úsilí.

Výše napsané předpoklady znějí velmi jednoduše, nicméně pro nás, v českém politicko-správním kontextu, mají jedno zásadní ale: jejich aplikace, respektive tvorba pravidel, která je splní, vyžaduje několik veličin, jichž se nám v českých luzích často nedostává: v první řadě je to ochota zodpovědných projít plánovacím procesem popsaným výše, nedělat zmíněná zkratkovitá, zjednodušená či populistická rozhodnutí, dále, to vyžaduje čas; ochotu jak tvůrců takové regulace, tak dalších zúčastněných, na celé věci pracovat. Samozřejmě se také jedná o řešení nákladné, výsledek není vidět hned, což nemusí odpovídat standardnímu myšlenkovému nastavení českých politiků, jejichž nejdelším časovým horizontem pro realizaci podobných opatření často bývá jejich volební období. Snad i proto kompetentních řešení v ČR vzniká velmi, velmi málo.

Pokud se ještě jednou vrátím k obecným potřebám či nárokům, které jsou kladeny na zmíněný regulativ: potřeba zapojení obyvatel dané lokality vychází z obecných principů městského plánování (Hack 2009), z rozvoje nástrojů toto umožňujících (mobilní telefony, sociální sítě, internet) (Madera 2010) a podobně. Stejně zdroje akcentují nutnost zapojení obyvatel do tohoto procesu. Bod, u něhož se zastavím,

---

7th most-visited tourist attraction in the world. PALMA, Kristi. Faneuil Hall Marketplace ranked 7th most-visited tourist attraction in the world: Boston Visitors' Guide - Boston [online]. Boston: Boston Globe Media Partners, 2016 [cit. 2016-10-20]. Dostupné z: <http://archive.boston.com/travel/boston/2014/04/07/faneuil-hall-marketplace-ranked-most-visited-tourist-attraction-the-world/o4VI9EPLrwJgYPWsyhS4RJ/story.html>), tržnici Faneuil Hall Marketplace, Boston, Massachusetts, která často kritizují právě buskery. Tato hodnocení je možno dohledat přímo na https://www.tripadvisor.com/Attraction_Review-g60745-d104824-Reviews-Faneuil_Hall_Marketplace-Boston_Massachusetts.html, obvykle jako ta s nejmenším počtem hvězd, tedy s nejnižším hodnocením

⁵⁸ míněno obyvatel v nejširším možné významu; rezidentů, lidí v oblasti pracujících, místních komunit a podobně

je přijetiveřejností, jak tou „civilní“ tak odbornou a umělci samotnými. Toto je nesmírně zásadní bod pro úspěch celé věci – v oblasti tzv. urbánního či městského plánování můžeme najít celou řadu příkladů toho, kdy byl celý proces řádně naplánován, připraven, všechny zainteresované strany byly zapojeny a podobně a přesto nebyl veřejností přijat – příkladem z České republiky může být například architektonická soutěž na kašny na náměstí Republiky v Plzni, příkladem ze zahraničí prvotní přijetí nových buskerských pravidel v Londýně (to, že dnes mohou být referenčními, je věc druhá). Při studiu několika aplikovaných kulturních strategií pro živé umění či busking a následných rozhovorech s reprezentanty daných měst (jedno zda buskerů, rezidentů či úředníků; jmenovat mohu Tima Batse, liverpoolského buskera⁵⁹, Martina Tureczka, člena nezávislé komise - ovšem městem zřizované - pro busking ve Victorii⁶⁰, Colem Figenanem, bývalým zmocněncem pro město & okres Denver⁶¹, zároveň jsem během svých cest hovořil s mnohými dalšími lidmi, kterým je předmět této práce blízký) mohu toto téma uzavřít zcela jednoduše: naprostou nezbytností je vysvětlování, komunikace. Neustálé odpovídání na otázky kam regulativem či strategií míříme, jaké cíle sledujeme, jak je chceme naplnit, jak k jejich naplnění přispějí případné represivní části, jaký přínos je možné očekávat pro jednotlivé skupiny zapojených. Hovořit otevřeně s buskery, obyvateli dotčených lokalit, institucemi, zástupci neziskových organizací. Toto je cesta, která může vydláždít každé takové strategii úspěch.

Ještě si dovolím malou odbočku, k tématu, které v odborných kruzích rezonuje poměrně často – jedná se o věc výkladu práva a Spojených států, zmíním ji tedy pouze okrajově, zejména proto, že naráží na otázku základních svobod člověka, které má ve třetím článku své Ústavy⁶² zakotvené i Česká republika, a to

---

⁵⁹ Rozhovory na sebe navazovaly v letech 2014 a 2016 před a po aplikaci nových pravidel starosty Borise Johnsona, viz předchozí části této práce

⁶⁰ 2016, zmíněná organizace mimo jiné organizuje slavný festival Victoria Buskers

⁶¹ 2015, v originále Attorney for the City & County of Denver

⁶² například SLÁDEČEK, Vladimír. Ústava České republiky: komentář. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-590-9 či elektronicky Ústava české Republiky. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky [online]. Praha: Parlament České republiky, 2016 [cit. 2016-10-14]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html>

prostřednictvím Listiny základních práv a svobod⁶³, konkrétně oddíl druhý, článek sedmnáct, bod první:

„Svoboda projevu a právo na informace jsou zaručeny.“

Existují právní výklady, které pouliční vystupování řadí právě do sféry svobodného projevu, na který má nárok každý z nás, bez všech restrikcí, povolení a podobně. V Českém prostředí jsem se s takovým výkladem platné legislativy nesešel, ve Spojených státech takto vykládala busking například organizace (či spíše program) Busker Street Union⁶⁴, jež právo na busking (buskování) řadila mezi ústavou daná práva, právě s odkazem na první dodatek Ústavy Spojených států, Bill of rights (Listina práv), což je souhrnné označení pro prvních deset dodatků zmíněné Ústavy⁶⁵ a právě první z nich obsahuje následující právo:

„Svoboda vyznání, tisku, projevu, právo lidu pokojně se shromažďovat a právo podávat státním orgánům žádosti o nápravu křivd.“⁶⁶

Existuje dokonce několik precedentních soudních rozhodnutí: tím pravděpodobně nejznámějším je případ Robert Goldstein (známý též jako „Trubadůr z Nantucket“⁶⁷) versus město Nantucket z roku 1979, kdy soud rozhodl, že právě pouliční hraní je Ústavou chráněno:

---

⁶³ Listina základních práv a svobod. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky [online]. Praha: Parlament České republiky, 2016 [cit. 2016-10-14]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>

⁶⁴ Více o organizaci například na jejím webu Busker Street Union [online]. Pittsburgh: Busker Street Union, 2014 [cit. 2016-01-18]. Dostupné z: <http://www.buskerstreet.org/>

⁶⁵ Více například na United States Bill of Rights. WIKIPEDIA CONTRIBUTORS. Wikipedia: The Free Encyclopedia [online]. 2016 [cit. 2016-01-18]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=United_States_Bill_of_Rights&oldid=756124357

⁶⁶ Viz Seznam dodatků Ústavy Spojených států amerických. PŘÍSPĚVATELÉ WIKIPEDIE. Wikipedie: Otevřená encyklopedie [online]. 2016 [cit. 2016-01-18]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Seznam_dodatk%C5%AF_%C3%9Astavy_Spojen%C3%BDch_st%C3%A1t%C5%AF_americk%C3%BDch&oldid=14421000

⁶⁷ ASHMAN, Allan. What's New in the Law: Constitutional law .. street music. American Bar Association journal. 1980, (66), 380-381. Dostupné také z: <https://books.google.cz/books?id=83VMMk9dyu0C&lpg=PA381&ots=vjWx7xrwti&dq=Goldstein%20v.%20Town%20of%20Nantuc->

„(...) plaintiff's public performance of Nantucket's traditional folk music is clearly within the scope of protected First Amendment expression.“⁶⁸

Takových případů bylo, dle zmíněného webu Busker Street Union, v historii ještě více.

Závěrem této kapitoly bych se rád zastavil u zemí a míst, která neaplikují žádné omezení pro pouliční umění, respektive kde je realizace kulturních aktivit ve veřejném prostoru možná zcela bez restrikcí (obvykle při zachování dobrých mravů atp.). Země třetího světa, rozvojové země, vynechávám zcela. Nicméně při svých cestách jsem objevil několik míst, které často zmiňuje i odborná literatura a busking tam funguje zcela liberálně, bez omezení, mohli bychom snad říci samospádem. Městem s takovou praxí byl (do roku 2014, kdy došlo k anexi Krymu Ruskou federací) například Sevastopol či ještě lépe Jalta: města, jejichž pouliční umělecký život zásadně ovlivnili časté příjezdy alternativně smýšlejících lidí zejména ze západní Evropy, kteří na Krymu často žili v improvizovaných koloniích a takový život, obvykle dočasný, v řádu měsíců či let, jim skýtal dostatečnou nonkonformitu a alternativu k jejich domovům a běžnému životnímu stylu. Právě tyto „hledače štěstí“, opouštějící „své“ komuny a vydělávající právě buskingem, jsem opakovaně identifikoval jako základní animátory pouličního života těchto měst. A takových měst bylo více, nicméně v městech menších, řádově pod sto tisíc obyvatel, taková aktivita, dle vyjádření jednotlivých buskerů, nedávala finančně smysl, byť města mohla být například blíže jejich dočasným domovům.

Dalšími městy se zcela otevřeným přístupem k buskingu jsou například Mراكేశ (žádné povolení není potřeba a žádná omezení nejsou aplikována) či New

---

ket%2C%20477F.%20Supp.%2C%20606%20(1979)&pg=PA240#v=one-page&q=Goldstein%20v.%20Town%20of%20Nantucket,%20477F.%20Supp.,%20606%20(1979)&f=false

⁶⁸ Více na portálu Justia, kde je zveřejněn celý text soudního rozhodnutí, viz Goldstein v. Town of Nantucket, 477 F. Supp. 606 (D. Mass. 1979). JUSTIA: US Law [online]. 2016 [cit. 2016-01-18]. Dostupné z: <http://law.justia.com/cases/federal/district-courts/FSupp/477/606/1418488/>

Orleans (povolení pro busking existují, ale nejsou vyžadována, vše funguje na bázi slušného chování a zdvořilosti⁶⁹).

---

⁶⁹ Viz How to Busk in New Orleans. How to Busk [online]. New Orleans: 2015 [cit. 2015-02-30]. Dostupné z: <http://buskersbunkhouse.angelfire.com/busking-in-new-orleans-here-s-what-to-know.html>

Zhodnocení současného stavu

Veřejný prostor a publikum

V rámci přípravy diplomové práce jsem vyzpovídal⁷⁰ bezmála tisíc respondentů ve snaze zjistit, jak vnímají aktivity ve veřejném prostoru. Podrobné výsledky uvádím dále, největším překvapením ale byl fakt, jak moc negativně a zároveň paušálně mohou aktivity ve veřejném prostoru být vnímané. Z předložených výsledků výzkumu vyplývá, že velká část uživatelů veřejného prostoru je vcelku spokojena s jeho stavem, zároveň potvrzuje všechny běžné obavy, které vůči aktivitám a uměleckým produkcím ve veřejném prostoru panují.

Co se týče samotné věci práva a legislativy, tak (vzhledem k nesystematičnosti panující v České republice) není v možnostech této práce pojednat legislativní otázku tak, aby bylo možné ji vztáhnout univerzálně ke všem veřejným prostorům v celé České republice, neboť, jak vyplývá z popisu níže, pouze část (a z praxe vím, že to je část menší) právních norem a předpisů, která upravuje předmět této práce, je právními normami a předpisy legislativy, tedy Parlamentu České republiky. Naopak druhá část, která téměř vždy definuje to, jakým způsobem se s veřejným prostorem vypořádáme, je tvořena normami a předpisy exekutivy či právními předpisy územních samospráv, tedy nařízeními vlády České republiky, vyhláškami ministerstev, vyhláškami jednotlivých krajů, ale především (a toto je nutné vytknout před závorku) vyhláškami jednotlivých obcí. Tato situace vede k nesystematičnosti popsané výše, zkráceně řečeno: veřejný prostor a jeho vztah k umění je obvykle v každé obci (či městské části v případě hlavního města Prahy) jiný v otázkách legislativních. V dalších řádkách se proto zaměřím zejména na situaci v Praze, s akcentem na vyhlášky Magistrátu hlavního města Prahy – difference, kterou můžeme nalézt v jednotlivých městských částech, totiž obvykle tkví ve výši poplatků za zábor či zvláštní užívání veřejných prostor (prostranství) a okrajově i v postupu pro vyřízení povolení či schválení veřejné umělecké produkce. Toto jsem již nastínil v předchozí kapitole, a to včetně příslušných zákonů a podobně. Pojdme se proto podívat důkladněji přímo na Prahu a aplikaci její legislativy.

---

⁷⁰ Bariérovost veřejného prostoru pro kulturní aktivity a spontánní umělecké jednání, Závěrečná zpráva magisterského projektu, KP DAMU, 2015

Veřejná umělecká produkce, performance, busking, technicky vzato, je jednou z mnoha forem využití veřejného prostoru. V drtivé většině případů ale není užíváním jaksi standardním, nýbrž užíváním zvláštním či přímo zábořem. Lépe demonstrovat tuto situaci na konkrétním případě: ukázkovým veřejným prostorem, legislativně popsáním a definováním, je ulice. Zákon⁷¹ v případě ulice (či dle zákona komunikace) akcentuje její běžnou funkci – například chůzi po chodníku či jízdu vozem po vozovce (funkce dopravní). Jakékoliv jiné využití (osazení předzahrádka restaurace, umístění kontejneru na stavební suť, výkopové práce, ..., umělecká produkce) je využitím zvláštním, či (obvyklejší pojem) zvláštním užíváním⁷². Na podobném principu funguje i využívání jiných ploch než komunikací – například zeleně. Ve všech případech se takovému užívání říká zábor⁷³.

Nyní k samotné realizaci kulturní akce ve veřejném prostoru – a opět předesílám, že budu hovořit výhradně o Praze, postup se město od města liší, často jen názvy úřadů, výjimečně ale i principem realizace. Výše jsem nastínil princip zvláštního užívání komunikace. Ten vydává výhradně příslušný silniční správní úřad, v Praze dopravní odbor městské části. Cituji § 25, Zvláštní užívání:

„(1) K užívání dálnic, silnic a místních komunikací jiným než obvyklým způsobem nebo k jiným účelům, než pro které jsou určeny (dále jen "zvláštní užívání"), je třeba povolení příslušného silničního správního úřadu vydaného s předchozím souhlasem vlastníka dotčené pozemní komunikace, a může-li zvláštní užívání ovlivnit bezpečnost nebo plynulost silničního provozu, také s

---

⁷¹ Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích. In: Úplné znění č. 1156 - Doprava, přeprava, pozemní komunikace, dráhy. Praha: Sagit, 2016, ročník 1997, částka 3, číslo 13, s. 336., konkrétně § 19

⁷² Zvláštní užívání pozemní komunikace je dle zmíněného zákona 13/1997 Sb., konkrétně § 25, definováno následovně „užívání dálnic, silnic a místních komunikací jiným než obvyklým způsobem nebo k jiným účelům, než pro které jsou určeny.“ Stejný paragraf výslovně uvádí jako jednu z činností „...pořádání sportovních, kulturních, náboženských, zábavních a podobných akcí.“

⁷³ Samotný pojem zábor bývá často užíván (viz weby MČ HMP, vyhlášky MHMP a podobně) jako synonymum zvláštního užívání, byť jazykově význam leží poněkud jinde.

*předchozím souhlasem Ministerstva vnitra, jde-li o dálnici, v ostatních případech se souhlasem Policie České republiky. (...)*⁷⁴

K tomu, aby takto učinil, je ale (viz citace zákona výše) nutný předchozí souhlas vlastníka komunikace, kterým je (v naprosté většině případů) hlavní město Praha, tuto agendu pro město řeší společnost Technická správa komunikací hl. m. Prahy. Ta ovšem souhlasné stanovisko vydá pouze za předpokladu kladného stanoviska Policie České republiky, která posoudí příslušná dopravní či inženýrská opatření. Co bude žádost obsahovat? Zákon je v tomto ohledu opět poněkud vágní, základní předpoklady jsou dané spíše vyhláškou MHMP: žádost by měla jasně definovat osobu zodpovědnou za průběh zvláštního užívání, přesně vymezit místo zvláštního užívání, datum a čas tohoto, dopady a vliv a podobně. Otázkou samozřejmě zůstává samotný princip, kdy technický úřad zodpovídá za samotné náležitosti technického řešení záboru (poškození komunikace a podobně), dopravní odbor příslušné MČ za věci příslušné dopravě, stejně tak Policie ČR. Kdo ale v takovou chvíli posuzuje přínos záboru, zvláštního užívání, pro danou lokalitu? Kdo je v tomto ryze technicistním procesu arbitrem, který rozhoduje o tom, zda daná akce má smysl? Zda usiluje o všeobecné blaho občanů a rozvoj například dané lokality či zda je (opět mezní případ) jen komerční prezentací například určité značky? Politické strany? Kdy se jedná o umění?

V případě, že chceme takovou akci realizovat v zeleni, tedy mimo pozemní komunikaci, bude (alespoň v rámci Prahy) naše situace podstatně jednodušší a naše cesta poněkud kratší – k našemu záměru či žádosti totiž nebude své stanovisko sdělovat Technická správa komunikací hl. m. Prahy ani Policie ČR (není dotčena doprava), nýbrž pouze (v případě pozemků ve vlastnictví či správě hlavního města Prahy) Odbor evidence, správy a využití majetku. Pokud bude daná plocha spravována městskou částí, příslušným úřadem bude obvykle odbor životního prostředí. Jakkoliv proces působí jednodušeji, podmínky pro kladné vyřízení žádosti se liší v rámci jednotlivých městských částí, například podobou interních formulářů a podobně. Samotný proces povolení a realizace tedy může taktéž variovat.

---

⁷⁴ Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích. In: Úplné znění č. 1156 - Doprava, přeprava, pozemní komunikace, dráhy. Praha: Sagit, 2016, ročník 1997, částka 3, číslo 13, s. 336., konkrétně § 19

Pro úplnost si dovolím noticku, která se týče poplatků – v naprosté většině případů zvláštní užívání (jedno zda komunikace či jiné plochy) podléhá úhradě poplatku za zvláštní užívání – a toto platí napříč republikou. V případě Prahy nám podmínky klade Vyhláška MHMP⁷⁵, která jasně říká, že kulturní aktivity nemohou být od poplatku osvobozeny. Jak si věcně všímá Martin Šotola z hnutí Auto*mat ve své práci Legislativní analýza aktivit ve veřejném prostoru⁷⁶, toto je činěno na rozdíl aktivitám sportovním, kterých se možnost osvobození do poplatku týká. Jedinou výjimku z tohoto tvoří akce, které přímo pořádá MHMP či jednotlivé MČ. Jak dále uvádí Šotola, i toto je jeden z důvodů proč většina MČ do zmíněné vyhlášky doplnila bod, který osvobozuje alespoň kulturní akce vlastní, pořádané pod záštitou či za finančního účastenství jednotlivých MČ.

Závěrem je nutné zmínit, že celá oblast legislativy uvnitř HMP postrádá často návaznost a logiku, proces vyřízení záboru není jednoduchý a automatizovaný a pro jednotlivé kroky neexistují vzory jednání, byť se o takové snažilo mnoho institucí, jmenovitě v ČR například snaha platformy Offcity⁷⁷, Auto*mat⁷⁸ a dalších. Mimo jiné v rámci vlastního výzkumu v roce 2014 jsem zjistil, že jednotlivé městské části nemají vůbec žádný společný fundament pro agendu spojenou se zvláštním užíváním veřejného prostranství, mimo jiné nejsou s to odpovědět, kolik a jakých záborů bylo realizováno za daný rok pro kulturní akce, nebo alespoň ne tak, aby výsledky byly porovnatelné. Jednotlivé MČ užívají zásadně odlišné názvosloví a podobně.

---

⁷⁵ OBECNĚ ZÁVAZNÁ VYHLÁŠKA č 2/2016 Sb. hl. m. Prahy, kterou se mění obecně závazná vyhláška č. 5/2011 Sb. hl. m. Prahy, o místním poplatku za užívání veřejného prostranství, ve znění pozdějších předpisů. In: Praha: MHMP, 2016, ročník 2016, s. 202. Dostupné také z:

http://www.praha.eu/file/2140889/vyhlaska_c._2.pdf

⁷⁶ Viz ŠOTOLA, Martin. Legislativní analýza aktivit ve veřejném prostoru. IPR Praha. Praha: 2016.

⁷⁷ 2014, mapa – diagram pro orientaci v legislativním procesu záboru v ČR

⁷⁸ 2015, Manuál pro užívání veřejného prostranství, orientováno na MČ Praha 7. Viz ŠOTOLA, Martin, Jan ŠINDELÁŘ, Jakub HOLZER, Adéla BRABCOVÁ, Ondřej HÁNA, Michal VELTRUSKÝ a Jakub BACHORÍK. Manuál pro organizátory aktivit ve veřejném prostoru. 2015: Auto*Mat, 2015, 32 s. Dostupné také z: http://zazit-mestojinak.cz/zazit-mesto-normalne/wp-content/uploads/Manu%C3%A1l-UVP-P7_final.pdf

Zásadní pozornost bych ovšem rád věnoval výkladní skříni Prahy, městské části Praha 1. Stránky centrálního pražského obvodu nás do situace uvádí s tím, že (MČ Praha 1) je „... turisticky nejnavštěvovanější a nejzajímavější částí Prahy (...), mezi nejnavštěvovanější památky patří Pražský hrad, Staroměstské náměstí s orlojem, Karlův most nebo Židovské město.“⁷⁹ Logická otázka, která se nabízí, je přibližně následující: jaká je strategie městské části Praha 1 pro živé umění ve veřejném prostoru? Jaké aktivity jsou a nejsou podporovány a proč? Jaké jsou silné a slabé stránky této oblasti? S těmito (i dalšími otázkami) jsem se v průběhu let 2014-2016 obrátil na celou řadu představitelů města či městských institucí, mimo jiné na Mgr. Adrianu Krnáčovou, MBA, primátorku hlavního města Prahy, Ing. Arch. Jana Kadlase, architekta IPR Praha, Daniela Hodka, 1. zástupce starosty MČ Praha 1 a mnoho dalších. Nutno podotknout, že jsem nikdy nedostal vyčerpávající odpověď. Tomu – přirozeně – odpovídá i legislativa a platné normativy pro danou oblast.

Jaká je současná situace? Zmíněná MČ Praha 1 nemá zpracovaný strategický dokument pro živé umění ve veřejném prostoru. Toto je, mimo zákonů s celostátní působností, upraveno následujícími předpisy a dokumenty:

- Vyhláška č. 1/2016 Sbírky hlavního města Prahy, o omezujících opatřeních k zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku v souvislosti s provozováním pouliční umělecké veřejné produkce na veřejně přístupných místech (účinnost od 1. 3. 2016)⁸⁰,
- Usnesení Zastupitelstva hlavního města Prahy č. 13/6 ze dne 28.1.2016⁸¹,

---

⁷⁹ Viz Městská část Praha 1: Portál hlavního města Prahy. Městská část Praha 1: Portál hlavního města Prahy [online]. Praha: Magistrát hlavního města Prahy, 2016 [cit. 2016-05-03]. Dostupné z:

http://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/mestske_casti/praha_1/index.html

⁸⁰ OBECNĚ ZÁVAZNÁ VYHLÁŠKA o omezujících opatřeních k zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku v souvislosti s provozováním pouliční umělecké veřejné produkce na veřejně přístupných místech: Příloha č. 1 k usnesení Zastupitelstva HMP č. 13/6 ze dne 28. 1. 2016. In: Praha: Magistrát hlavního města Prahy, 2016. Dostupné také z: http://kultura.praha.eu/pu-blic/25/bf/80/2148792_643457_vyhlaska_1_2016_HMP.pdf

⁸¹ USNESENÍ Zastupitelstva hlavního města Prahy: číslo 13/6 ze dne 28.1.2016. In: Praha: Zastupitelstvo hlavního města Prahy, 2016. Dostupné také z:

- Mapa k úpravě provozování pouličních uměleckých veřejných produkcí (buskingu)⁸².

Zásadní otázkou je samozřejmě to, co nám tyto dokumenty říkají pro praktické užití: vyhláška předně definuje pouliční uměleckou veřejnou produkci:

„Pouliční uměleckou veřejnou produkcí se rozumí provozování živé zejména hudební, divadelní a artistické produkce na veřejně přístupných místech. Pouliční uměleckou veřejnou produkcí nejsou veřejná vystoupení zvířat.“⁸³

Dále následuje výčet jednotlivých opatření. Celou vyhlášku uvádím jako přílohu této práce, zdůrazním tedy jen ty zásadní body: vyhláška, kromě definice veřejné umělecké produkce, obsahuje omezení takové produkce na území památkové rezervace (omezení nástrojů a hluku), místa se zákazem pouliční umělecké veřejné produkce, omezení doby provozování (nikoliv doby trvání, ale času), provozování tzv. akustických produkcí (na levém břehu Vltavy je možné takovou produkci provozovat pouze v hodinách označených lichou číslovkou, na pravém v hodinách sudých), maximální plochu záboru (1,5 m², pro skupiny 6 m²). Pro úplnost uvádím, že tato vyhláška nahradila vyhlášku z roku 2013⁸⁴.

Dokument popsany výše v zásadě definuje celý přístup Prahy k uměleckým aktivitám ve veřejném prostoru, v širších strategiích tato oblast není ukotvena, jak jsem již uváděl výše. Pokud bychom tuto legislativu krátce hodnotili, například ve

---

http://kultura.praha.eu/public/bb/cc/50/2147617_643065_Usneseni_Zastupitelstva_hl._m._Prahy_c._136.pdf

⁸² Mapa k úpravě provozování pouličních uměleckých veřejných produkcí (buskingu). In: Praha: Magistrát hlavního města Prahy, 2016. Dostupné také z: http://kultura.praha.eu/public/8a/82/78/2147619_643066_mapa.pdf

⁸³ Viz pozn. č. 54

⁸⁴ Vyhláška č. 5/2013 Sb. hl. m. Prahy o omezujících opatřeních k zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku v souvislosti s provozováním pouliční umělecké veřejné produkce na veřejně přístupných místech, viz Obecně závazná vyhláška č. 5/2013 Sb. hl. m. Prahy: o omezujících opatřeních k zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku v souvislosti s provozováním pouliční umělecké veřejné produkce na veřejně přístupných místech. In: . Praha: Zastupitelstvo hlavního města Prahy, 2013. Dostupné také z: http://www.praha.eu/file/1528564/vyhlaska_c._5.pdf

vztahu ke dříve zmíněnému Londýnu, došli bychom k závěru, že její silnou stránkou je relativní volnost poskytnutá umělcům, to zároveň dává příležitost pro rozvoj buskingu jako svébytného žánru. Slabou stránkou je nekonceptnost, neukotvení takové vyhlášky v širších strategických dokumentech města, nesystémovost. Některé části působí dojmem účelových řešení ad hoc (omezení hudebních nástrojů, systém lichých a sudých hodin), vyhláška nebyla připravována participativně, se zapojením místních obyvatel, pracujících, institucí, komunit a podobně. To zároveň definuje její slabou stránku – vyhláška není široce přijata ani komunitou buskerů, ani místními. Místní obyvatelé neví, proč a jak by měli aktivity ve veřejném prostoru podporovat. Pro úplnost doplním, že vyhláška byla špatně přijata odbornou a buskerskou veřejností, příkladem za všechny je například článek z Lidových novin s organizátorem festivalu Praha žije hudbou Janem Grygarem⁸⁵ či článek na webu ČT s výmluvným názvem „Bubeníček dotluče. Praha chce dále omezit busking.“⁸⁶

Část věnovanou současné situaci v Praze si dovoluji zakončit alespoň krátkým výčtem aktivit, kdy si naopak magistrát počíná téměř ukázkově a plánuje využívání veřejných prostranství se zapojením obyvatel. Činí tak obvykle prostřednictvím Institutu plánování a rozvoje hlavního města Prahy, v druhé řadě potom prostřednictvím nezávislých a často neziskových platforem, případně kombinací obého. Nejvýraznějším příkladem z poslední doby je proces transformace Malostranského náměstí z parkoviště na náměstí s návaznou mezinárodní urbanisticko-architektonickou soutěží na ideové řešení prostoru Malostranského náměstí, jež přinesl na zmíněné náměstí život v podobě drobných uměleckých aktivit. Dále mohu zmínit soutěže či koncepční studie realizované právě prostřednictvím IPR a

---

⁸⁵ Viz Busking do ulic patří, vyhláška je nesmyslná, říká organizátor festivalu Praha Žije Hudbou. Lidovky.cz [online]. MAFRA, 2016 [cit. 2016-06-30]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/busking-do-ulic-patri-vyhlaska-je-nesmyslna-rika-organizator-festivalu-praha-zije-hudbou-gvi-/kultura.aspx?c=A160505_134841_In_kultura_hep

⁸⁶ Bubeníček dotluče. Praha chce dále omezit busking. Česká televize [online]. Česká televize, 2016 [cit. 2016-05-12]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/kultura/1527472-bubenicek-dotluce-praha-chce-dale-omezit-busking>

zohledňující i „živý“ aspekt tvorby veřejných prostranství, například lokality Dvořákovo nábřeží-Na Františku, Karlovo náměstí, Náměstí OSN, Císařský ostrov a další⁸⁷.

---

⁸⁷ Pro úplnost je možné sledovat zdroje z webu IPR. Viz Institut plánování a rozvoje hl. m. Prahy. Institut plánování a rozvoje hl. m. Prahy [online]. Praha: Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy, 2016 [cit. 2016-10-17]. Dostupné z: <http://www.iprpraha.cz/>

Návrh konkrétních opatření: Praha

Po celou dobu příprav této práce, strávených rozhovory se stakeholdery v ČR i zahraničí, řízeným zpovídáním pouličních umělců, buskerů, po celém světě, studiem více a často i méně relevantních dokumentů, vyhlášek, strategií, odborných článků, teorií o rozvoji měst a podobně, jsem vždy nakonec stočil oči k Praze, k tomu, jakým městem je, jak funguje. A především jak by jí mohla vhodně nastavená politika pro oblast animace živého umění ve veřejném prostoru pomoci a jak by taková politika měla vypadat, fungovat. Celou tuto snahu jsem přetavil v několik doporučení, jež by, alespoň v mých očích, dala Praze vyniknout na světové buskerské mapě (přehledností a stručností a odlehčeností přijatých opatření), zároveň by mocně přidala na oblíbenosti pouličních uměleckých aktivit mezi pražskými rezidenty, ujasnila by použité názvosloví mezi aktéry, tvůrci opatření a výkonnou mocí (policií), výše jmenovaným by zjednodušila jejich každodenní rozhodování a nakonec by učinila pražské ulice místem příjemnějším k bytí. Zde je přehled navrhovaných opatření:

Praha, kulturní infrastruktura a strategie

Praha by měla, stejně jako v zásadě každé jiné české město, přijmout svůj veřejný prostor a živé umění v něm jako svébytnou součást své kulturní infrastruktury. Sebevědomě by měla integrovat otázku veřejného prostoru do strategických dokumentů, zejména do Koncepce kulturní politiky hlavního města Prahy, Strategického plánu hlavního města Prahy či nástupnických dokumentů. Tato integrace by měla být jmenná, konkrétní. Praha by si měla pojmenovat přínosi a multiplikace živého umění ve veřejném prostoru a cíleně podporovat přínosné aktivity. Na základě analýzy vypracovat strategii pro tuto oblast, koncepčně podporovat ty aktivity, které se ukáží být přínosnými a naopak nevytvářet podmínky a nepodporovat aktivity ostatní. Dotčeným orgánem v tomto případě jsou standardotvorné instituce - Ministerstvo kultury České republiky, Odbor kultury, zahraničních vztahů a cestovního ruchu MHMP, odbory kultury jednotlivých městských částí, pracovní skupiny, IPR Praha, tým Kreativní Prahy a další. Jako nezbytné podmínky vnímám koordinaci alespoň napříč městem, jistou synergii dotčených institucí. Je možné zapojení nestátních neziskových organizací, které se tématu věnují.

Praha, instituce a jim přiléhající veřejný prostor

Praha (stejně jako jakékoliv jiné české město) by měla zapojit do správy veřejných prostranství své instituce, částečně jim delegovat zodpovědnost za přilehlý veřejný prostor. U institucí kulturních, ale například i u středních a vysokých škol, se toto nabízí, třeba i v rámci rozvoje sebestopagačních aktivit. Je možné i zapojení organizací státních, vybraných soukromých firem. Toto opatření je nutné realizovat komplexně, tedy s plnou podporou včetně finanční, aby nebylo od počátku odsouzeno k nezájmu či neúspěchu.

Praha a užívání veřejných prostor, standardy

Praha (stejně jako jakékoliv jiné české město) by měla napříč městem sjednotit podmínky pro poskytování záborů pro účely kultury a umění. Tyto podmínky by měly být zcela transparentní. Postup celého procesu by měl být značně zjednodušen. Živé umění, které bude strategií označené jako žádoucí, osvobodit od správních i jiných poplatků. Celá agenda vyřizování těchto záborů by měla probíhat elektronicky a transparentně.

Praha (stejně jako jakékoliv jiné české město) by měla vytvořit kalendář využívání veřejných prostor (záborů) a zpřístupnit ho široké veřejnosti, či alespoň producentům akcí ve veřejném prostoru a dalším žadatelům, aby nedocházelo k časovým a místním kolizím.

Praha (stejně jako jakékoliv jiné české město) by při vyřizování záborů měla postupovat nikoliv represivně, ale naopak vstřícně, s akcentem na podporu kreativních využití veřejných prostor.

Praha (stejně jako jakékoliv jiné české město) by při vyřizování záborů měla důsledně ctít princip prvního žádajícího - komerční a soukromé zájmy by měly být důsledně postaveny na roveň aktivitám zdola.

Praha a busking

Praha (stejně jako jakékoliv jiné české město) by měla přepracovat mapu lokalit vhodných pro busking. Tyto oblasti by měly být vybrány po pečlivé předcházející analýze, v součinnosti s místními institucemi a rezidenty, tak, aby nedocházelo k často zbytečným střetům zájmů. Je možné uvažovat o zřízení takzvaných ochranných pásem kolem vybraných institucí. Zároveň bych intenzivně doporučovat vyměnit cestu represivní za cestu pozitivního vymezení, tedy definovat

nikoliv to, kde busking nemá místo, ale to, kde je možné buskerské aktivity provozovat volně. Inspirace systémem nikoliv plošných zón, ale jednotlivých buskerských míst, se jeví jako hodná doporučení, a to i s ohledem na častou zvýšenou koncentraci uměleckých (či pseudouměleckých) aktivit ve veřejném prostoru hlavního města Prahy.

Praha by ve své centrální části měla jasně definovat pravidla pro busking, nikoliv represivně, ale s ohledem na kvalitu. Nástroji, které se osvědčily v zahraničí, je celá řada - zmíním například vydávání "licencí" pro busking (jeden den pro každého, více dnů na základě hlasování veřejnosti například na internetu, horní časové omezení pro jednoho umělce a místo a podobně), paušální vyjmutí "pouťových aktivit" (jakkoliv je těžké je uchopit), zákaz aktivit komerčního charakteru (transparentní zákaz, uchopitelný, s definicí), zákaz omezování chodců (žebrání).

Závěr

Veřejný prostor je prostorem, fyzickým místem, kterých je v první řadě po celém světě nekonečně mnoho a který se, v druhé řadě, za splnění jistých podmínek, může měnit na velmi osobité jeviště, jež skýtá prostor pro potěchu člověka uměním, pro jeho vzdělávání, všeobecný rozvoj, nastavování a porovnávání hodnot, reflexi jednání vlastního i jednání svého okolí. Takový veřejný prostor, tedy veřejný prostor otevřený uměleckým intervencím, často i uměleckému aktivismu, krásnému umění, mezním podobám uměleckých disciplín – zároveň veřejný prostor v souladu a harmonii s územím, jež ho definuje, včetně jeho obyvatel a návštěvníků, domácích a hostů, rezidentů a turistů – je klenotem každého města. V předložené práci jsem se snažil přiblížit možné pozitivní dopady právě takových veřejných prostor: na začátku, po nezbytných definicích a historických odbočkách, popsat jejich přínosy ve vztahu k obyvatelům a dané lokalitě, vztah k živému umění, popsat možnosti strategické práce s těmito místy. Porovnat systém v České republice se zahraničím a na závěr shromáždit několik východisek pro současnou situaci v Praze.

Teoretické prameny, zejména z anglofonních oblastí světa, jsem se po celou dobu snažil doplňovat závěry vlastních výzkumů a pozorování. Po celou dobu mi ovšem byl překážkou zásadní nedostatek relevantních zdrojů - především těch českých - a stejně tak velmi rychlé radikální změny na poli české legislativy a strategických dokumentů, jmenovitě v oblasti vnitřní legislativy MHMP, strategických dokumentů IPR a podobně. Neustálá potřeba mapovat další a další související oblasti, které se jednoduše nedaly zakotvit kupříkladu za pomoci stávající literatury, mě zavedly do mnohých slepých uliček, které nebyly účelné pro finální podobu práce (jejich studia ale v žádném případě nelituji, otvíraly mi nové obzory). Tato práce tedy, stran vlastní výpovědi, může být taktéž vodítkem pro další podobné: samostatného zpracování by se jistě mělo dostat oblasti legislativy a to i ve vztahu k jednotlivým městům v České republice, kde panují četné rozdíly (taková práce by ovšem nutně měla být zpracována spíše právníkem), dále potom otázce možného rozvoje oblasti živého umění ve veřejném prostoru ve stávajících kulturních politikách měst a státu, a to včetně aplikační roviny – tedy možnosti

financování rozvoje této oblasti například na státní úrovni. Možné je uvažovat také o zaměření se na práci s publikem a samotnou edukaci obyvatel, či spíše laického publika, jež umění ve veřejném prostoru konzumuje.

Nyní ale zpět k veřejnému prostoru – jsem přesvědčený o tom, že má bezmezný smysl volat po tom, aby se veřejné prostory stávaly nadále kvalitnějšími, živoucími, nikoliv přežívajícími. Umění ve veřejném prostoru nám k tomu může velmi výrazně pomoci. Současné bottom-up aktivity, jež jsou na vzestupu napříč světem, mohou vše výrazně podpořit, je ale na místě (a taktéž na čase) podpořit je z pozice správní a normotvorné, definovat jim jejich pozici a usnadnit tak jejich existenci. Každý takový krok, připravovaný se zapojením místních, zapadající do koncepce dané lokality, je krokem, který zvýší kvalitu našich životů. Slovy kanadské sochařky Ley Vivot:

„Everybody benefits when governments encourage public art“.

Seznam použité literatury a pramenů

Knižní prameny a elektronické zdroje

AMIN, Ash. Collective culture and urban public space. In: Inclusive cities: challenges of urban diversity. Woodrow Wilson International, 2006.

ASHMAN, Allan. What's New in the Law: Constitutional law .. street music. American Bar Association journal. 1980, (66), 380-381. Dostupné také z: [https://books.google.cz/books?id=83VMMk9dyuOC&lpg=PA381&ots=vjWx7xrwti&dq=Goldstein%20v.%20Town%20of%20Nantucket%2C%20477F.%20Supp.%2C%20606%20\(1979\)&pg=PA240#v=one-page&q=Goldstein%20v.%20Town%20of%20Nantucket,%20477F.%20Supp.,%20606%20\(1979\)&f=false](https://books.google.cz/books?id=83VMMk9dyuOC&lpg=PA381&ots=vjWx7xrwti&dq=Goldstein%20v.%20Town%20of%20Nantucket%2C%20477F.%20Supp.%2C%20606%20(1979)&pg=PA240#v=one-page&q=Goldstein%20v.%20Town%20of%20Nantucket,%20477F.%20Supp.,%20606%20(1979)&f=false)

BADGER, E. (9. 11 2012). The Evolution of Urban Planning in 10 Diagrams. Získáno 22. 10 2015, z Citylab: <http://www.citylab.com/design/2012/11/evolution-urban-planning-10-diagrams/3851/>

BUSK IN LONDON. (2015). About us: Busk in London. Získáno 22. 05 2015, z <http://buskinlondon.com/about>

BUTLER, Katie. Beat-boxing busker arrested and thrown out of city centre for rapping TOO LOUDLY. Daily Mirror. London, 2015, 2015(251), 8

CARR, Stephen, Mark FRANCIS, Leanne G. RIVLIN a Andrew M. STONE. CAMBRIDGE UNIVERSITY PRESS. Public space. Cambridge: Press Syndicate of the University of Cambridge, 1992. Environment and Behavior Series. ISBN 05-213-5960-0

CARMONA, Matthew. a Steven. TIESDELL. Urban design reader. Boston, MA: Architectural Press, 2007. ISBN 07-506-6531-9.

CORBUSIER, L. (1967). Radiant City. London: FABER & FABER.

CORBUSIER-SAUGNIER, L. (2004). Za novou architekturu. (P. Rezek, Editor) Praha.

FLORIDA, R. (březen 2003). Cities and the Creative Class. City & Community.

GADEYNE, Jan, SMITH, Gregory, ed. Perspectives on public space in Rome: from Antiquity to the present day. Farnham: Ashgate Publishing, 2013. ISBN 978-147-2404-275.

- GEHL, J. (2000). Život mezi budovami. Brno: Nadace Partnerství.
- GOLDSTEIN v. TOWN OF NANTUCKET, 477 F. Supp. 606 (D. Mass. 1979). JUSTIA: US Law [online]. 2016 [cit. 2016-01-18]. Dostupné z: <http://law.justia.com/cases/federal/district-courts/FSupp/477/606/1418488/>
- HACK, G. (2009). Local planning: contemporary principles and practice. Washington, District of Columbia: ICMA Press.
- HALL, T., & Robertson, I. (leden 2001). Public Art and Urban Regeneration: advocacy, claims and critical debates. Landscape Research, stránky 5-26.
- HISTORY OF BUSKING. (2016). Načteno z Welcome to Project Guenber Self-Publishing Press: http://www.gutenberg.us/articles/history_of_busking#cite_note-Diccionario_RAE-3
- HOW TO BUSK IN NEW ORLEANS. How to Busk [online]. New Orleans: 2015 [cit. 2015-02-30]. Dostupné z: <http://buskersbunkhouse.angelfire.com/busking-in-new-orleans-here-s-what-to-know.html>
- CHARLES, L., & FRANCO, B. (1995). The creative city. London: Demos.
- CHUERMANS, N., Loopmans, M. P., & Vandenabeele, J. (červenec 2012). Public space, public art and public pedagogy.
- IPR Praha. (říjen 2015). Návrh STRATEGICKÉHO PLÁNU hlavního města Prahy, aktualizace 2015, pracovní verze. Načteno z spolupraze.cz: http://www.spolupraze.cz/uploads/assets/2015_10_16_strategicky_plan_aktualizace_2015.pdf
- IPR Praha. (říjen 2015). Návrh STRATEGICKÉHO PLÁNU hlavního města Prahy, aktualizace 2015, pracovní verze. Načteno z spolupraze.cz: http://www.spolupraze.cz/uploads/assets/2015_10_16_strategicky_plan_aktualizace_2015.pdf
- JEHLÍK, J. (2010). Texty 2004-2010. Praha: Fakulta architektury, České vysoké učení technické v Praze.
- JOHNSON, N. (únor 1995). Cast in stone: monuments, geography, and nationalism. Environment & Planning D: Society & Space.
- KREJSOVÁ, Marcela, Roman ČERNÍK, Petr PELCL a . KVAS O. S., AGORA CE O. P. S., ODBOR KULTURY MMP. PROGRAM ROZVOJE KULTURY VE MĚSTĚ PLZNI: na léta 2009 - 2019. Plzeň: Město Plzeň, 2009, 38 s. Dostupné také z: <https://www.plzen.eu/download.aspx?dontparse=true&FileID=651>

- LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky [online]. Praha: Parlament České republiky, 2016 [cit. 2016-10-14]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>
- MADERA, C. (10. 2 2010). The Future of Cities in the Internet Era. V k. autorů, Next City Summary 2010. Philadelphia, Philadelphia: Next City.
- MAPA k úpravě provozování pouličních uměleckých veřejných produkcí (buskingu). In: Praha: Magistrát hlavního města Prahy, 2016. Dostupné také z: http://kultura.praha.eu/public/8a/82/78/2147619_643066_mapa.pdf
- MCAULIFFE, C. (květen 2012). Graffiti or street art? Negotiating the moral geographies of the creative city. *Journal of Urban Affairs*.
- MORRIS, N. J., & Cant, S. G. (prosinec 2006). Engaging with place: artists, site-specificity and the Hebden Bridge Sculpture Trail. *Social & Cultural Geography*.
- MYERS, Wayne. Boris Johnson's busking code breaks something that was fixed [online]. 2015 [cit. 2015-11-22]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2015/mar/25/boris-johnson-busking-code-mayor-london-liverpool>
- NADACE PARTNERSTVÍ. (2013). Prostory. Brno: Partnerství, o. p. s.
- OBECE ZÁVAZNÁ VYHLÁŠKA č 2/2016 Sb. Hl. m. Prahy, kterou se mění obecně závazná vyhláška č. 5/2011 Sb. hl. m. Prahy, o místním poplatku za užívání veřejného prostranství, ve znění pozdějších předpisů. In: Praha: MHMP, 2016, ročník 2016, s. 202. Dostupné také z: http://www.praha.eu/file/2140889/vyhlaska_c._2.pdf
- OBECE ZÁVAZNÁ VYHLÁŠKA o omezujících opatřeních k zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku v souvislosti s provozováním pouliční umělecké veřejné produkce na veřejně přístupných místech: Příloha č. 1 k usnesení Zastupitelstva HMP č. 13/6 ze dne 28. 1. 2016. In: Praha: Magistrát hlavního města Prahy, 2016. Dostupné také z: http://kultura.praha.eu/public/25/bf/80/2148792_643457_vyhlaska_1_2016_HMP.pdf
- ORUM, A. M., & NEAL, Z. P. (2010). Common Ground? Readings and Reflections on Public Space. New York: Routledge.
- PAVLOVSKÝ, Petr, ed. Základní pojmy divadla: teatrologický slovník. Praha: Libri, 2004. ISBN 80-727-7194-9.

PINDER, D. (duben 2011). Errant Paths: The Poetics and Politics of Walking. *Environment & Planning D: Society & Space*, str. 292.

POSPĚCH, P. (2013). Městský veřejný prostor: interpretativní přístup. *Sociologický časopis*, 49(1).

SIMPSON, P. (listopad 2011). Street Performance and the City Public Space, Sociality, and Intervening in the Everyday. *SPACE AND CULTURE*, stránky 415-430.

SLÁDEČEK, Vladimír. Ústava České republiky: komentář. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-590-9 či elektronicky Ústava české Republiky. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky [online]. Praha: Parlament České republiky, 2016 [cit. 2016-10-14]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html>

STÁTNÍ KULTURNÍ POLITIKA České republiky 2009-2014: National cultural policy Czech Republic 2009-2014. Praha: Ministerstvo kultury, 2009, 105, 108 s. ISBN 978-80-86310-83-1. Dostupné také z: <http://www.mkcr.cz/assets/kulturni-politika/kulturni-politika-fresh.pdf>

STÁTNÍ KULTURNÍ POLITIKA 2015 - 2020 (s výhledem do roku 2025). Ministerstvo kultury: mkcr.cz [online]. Praha: Ministerstvo kultury ČR, 2016 [cit. 2017-01-02]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/statni-kulturni-politika-69.html>

STRATEGICKÝ PLÁN Co je strategický plán? Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy [online]. 2016: Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy, 2016 [cit. 2016-11-15]. Dostupné z: <http://www.iprpraha.cz/clanek/83/co-je-strategicky-plan>

ŠOTOLA, Martin, Jan ŠINDELÁŘ, Jakub HOLZER, Adéla BRABCOVÁ, Ondřej HÁNA, Michal VELTRUSKÝ a Jakub BACHORÍK. Manuál pro organizátory aktivit ve veřejném prostoru. 2015: Auto*Mat, 2015, 32 s. Dostupné také z: http://zazitmestojinak.cz/zazit-mesto-normalne/wp-content/uploads/Manu%C3%A1l-UVP-P7_final.pdf

ŠOTOLA, Martin. Legislativní analýza aktivit ve veřejném prostoru. IPR Praha. Praha: 2016.

UHEREK, Z., & BERANSKÁ, V. (2014). Analýza uživatelů a užívání městského veřejného prostoru hl. m. Prahy. Praha: Etnologický ústav AV ČR, v.v.i.

USNESENÍ Vlády České republiky: ze dne 3. února 2016 č. 81. Praha: Úřad vlády České republiky, 2016, (81), 1 s. Dostupné také z: https://www.data-plan.info/img_upload/7bdb1584e3b8a53d337518d988763f8d/usneseni-c.81-plan-implemetace.pdf

USNESENÍ Zastupitelstva hlavního města Prahy: číslo 13/6 ze dne 28.1.2016. In: Praha: Zastupitelstvo hlavního města Prahy, 2016. Dostupné také z: http://kultura.praha.eu/public/bb/cc/50/2147617_643065_Usneseni_Zastupitelstva_hl._m._Prahy_c._136.pdf

VALDER, I. a. (2013). Urbanismus a územní plánování /UUP/. VŠTE bez bariér. České Budějovice: Vysoká škola technická a ekonomická v Českých Budějovicích.

VYHLÁŠKA č. 5/2013 Sb. hl. m. Prahy o omezujících opatřeních k zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku v souvislosti s provozováním pouliční umělecké veřejné produkce na veřejně přístupných místech, viz Obecně závazná vyhláška č. 5/2013 Sb. hl. m. Prahy: o omezujících opatřeních k zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku v souvislosti s provozováním pouliční umělecké veřejné produkce na veřejně přístupných místech. In: . Praha: Zastupitelstvo hlavního města Prahy, 2013. Dostupné také z: http://www.praha.eu/file/1528564/vyhlaska_c._5.pdf

WOOLLEY, Helen, Sian ROSE, Matthew CARMONA a Jonathan FREEDMAN. The Value of Public Space: How high quality parks and public spaces create economic, social and environmental value. London: CABE Space, 2015.

ZÁKON č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích. In: Úplné znění č. 1156 - Doprava, přeprava, pozemní komunikace, dráhy. Praha: Sagit, 2016, ročník 1997, částka 3, číslo 13, s. 336., konkrétně § 19

ZÁKON č. 128/2000 Sb., o obcích (obecním zřízení). In: Zákon o obcích, komentář, 2. vydání. Praha: Sagit, 2016

Internetové zdroje

A Guide To Busking In London. In: London Calling [online]. London: London Calling Arts, 2016 [cit. 2016-11-02]. Dostupné z: <http://londoncalling.com/show/a-guide-to-busking-in-london>

Bubeníček dotluče. Praha chce dále omezit busking. Česká televize [online]. Česká televize, 2016 [cit. 2016-05-12]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/kultura/1527472-bubenicek-dotluce-praha-chce-dale-omezit-busking>

Busker Street Union [online]. Pittsburgh: Busker Street Union, 2014 [cit. 2016-01-18]. Dostupné z: <http://www.buskerstreet.org/>

Busking do ulic patří, vyhláška je nesmyslná, říká organizátor festivalu Praha Žije Hlubou. Lidovky.cz [online]. MAFRA, 2016 [cit. 2016-06-30]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/busking-do-ulic-patri-vyhlaska-je-nesmyslna-rika-organizator-festivalu-praha-zije-hlubou-gvi-/kultura.aspx?c=A160505_134841_In_kultura_hep

Busking. Transport for London: Keeping London moving [online]. London: Transport for London, 2016 [cit. 2017-11-03]. Dostupné z: <https://tfl.gov.uk/corporate/about-tfl/culture-and-heritage/busking#on-this-page-1>

Cambridge Dictionary. Cambridge Dictionary | Free English Dictionary, Translations and Thesaurus [online]. Cambridge: Cambridge University Press, 2016 [cit. 2016-06-04]. Dostupné z: <http://dictionary.cambridge.org/>

Faneuil Hall Marketplace ranked 7th most-visited tourist attraction in the world. PALMA, Kristi. Faneuil Hall Marketplace ranked 7th most-visited tourist attraction in the world: Boston Visitors' Guide - Boston [online]. Boston: Boston Globe Media Partners, 2016 [cit. 2016-10-20]. Dostupné z: <http://archive.boston.com/travel/boston/2014/04/07/faneuil-hall-marketplace-ranked-most-visited-tourist-attraction-the-world/o4VI9EPLrwJgYPWsyhS4RJ/story.html>

Former Mayors of London: London City Hall. London City Hall [online]. Londýn: Greater London Authority, 2016 [cit. 2016-1-27]. Dostupné z: <https://www.london.gov.uk/about-us/mayor-london/former-mayors-london>

Institut plánování a rozvoje hl. m. Prahy. Institut plánování a rozvoje hl. m. Prahy [online]. Praha: Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy, 2016 [cit. 2016-10-17]. Dostupné z: <http://www.iprpraha.cz/>

London SE1 Website Team. Boris busks at London Bridge Station. London SE1 community website [online]. London: Bankside Press, 2013 [cit. 2015-01-15]. Dostupné z: <http://www.london-se1.co.uk/news/view/6722>

Má živé umění místo ve veřejném prostoru?, 13. dubna 2016, Knihovna Václava Havla, Praha. Možno shlédnout záznam on-line na <http://www.vaclavhavel-library.org/cs/index/video/649/hudba-praha-ma-zive-umeni-misto-ve-verejnem-prostoru-13-4-2016>

Město vyšlo vstříc buskingu, pouliční produkci vymežilo v novele vyhlášky. BARBORKOVÁ, Eva. Město Plzeň [online]. 2016: Statutární město Plzeň, 2016 [cit. 2016-11-10]. Dostupné z: <http://www.plzen.eu/obcan/aktuality/z-mesta/mesto-vyslo-vstric-buskingu-poulicni-produkci-vymezilo-v-novele-vyhlascky.aspx>

Městská část Praha 1: Portál hlavního města Prahy. Městská část Praha 1: Portál hlavního města Prahy [online]. Praha: Magistrát hlavního města Prahy, 2016 [cit. 2016-05-03]. Dostupné z: http://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/mest-ske_casti/praha_1/index.html

Seznam dodatků Ústavy Spojených států amerických. PŘÍSPĚVATELÉ WIKIPEDIE. Wikipedie: Otevřená encyklopedie [online]. 2016 [cit. 2016-01-18]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Seznam_dodatk%C5%AF_%C3%9Astavy_Spojen%C3%BDch_st%C3%A1t%C5%AF_americk%C3%BDch&oldid=14421000

Street Performer Auditions. Covent Garden London UK: Street Performer Auditions [online]. London: Capital & Counties Properties, 2016 [cit. 2017-11-03]. Dostupné z: <https://www.coventgarden.london/culture/street-performers>

United States Bill of Rights. WIKIPEDIA CONTRIBUTORS. Wikipedia: The Free Encyclopedia [online]. 2016 [cit. 2016-01-18]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=United_States_Bill_of_Rights&oldid=756124357

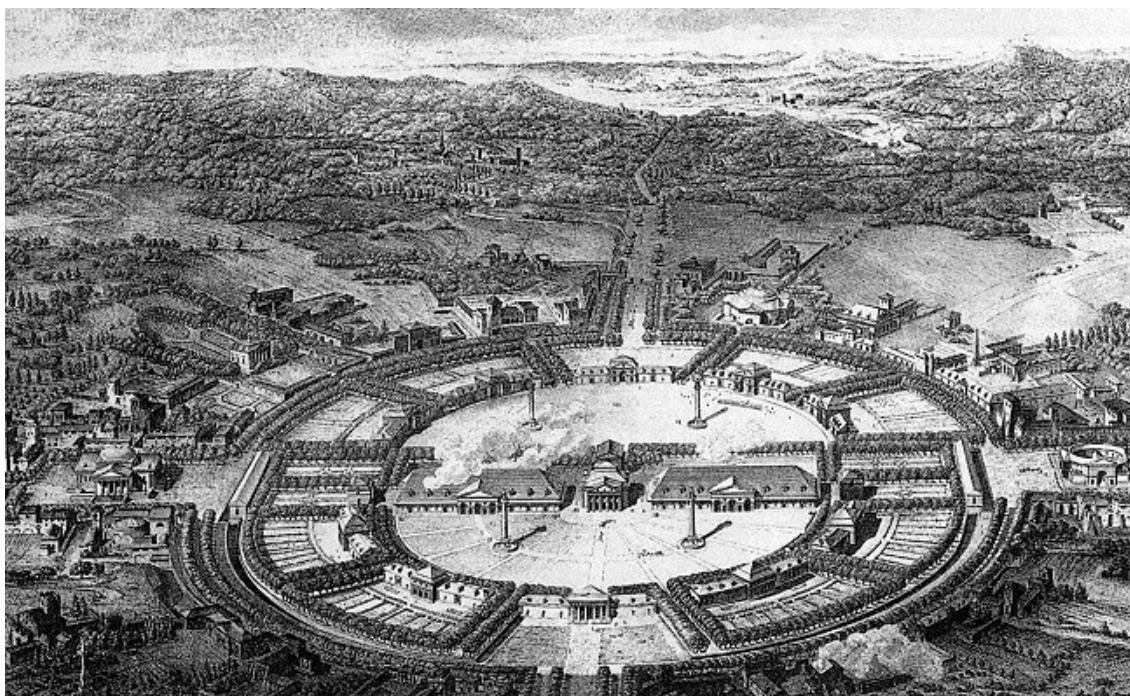
Welcome to BuskinCity - booking calendar for street performers. BuskinCity [online]. Stockholm: Intergalaxy Group Sweden AB, 2016 [cit. 2015-11-17]. Dostupné z: <http://buskincity.com/>

Wikipedia. Wikipedia, the free encyclopedia. [online]. San Francisco: Wikimedia Foundation, 2016 [cit. 2016-06-02]. Dostupné z: <https://en.wikipedia.org/>

Obrazové přílohy vyňaté z textové části

Obr. 6 Římské forum v městě Džaraš, Jordánsko. „Jerash Overview“. Licencováno pod CC BY-SA 3.0 via Wikimedia Commons - https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Jerash_Overview.jpg#/media/File:Jerash_Overview.jpg

Obr. 7 Claude Nicolas Ledoux: Ideální město Chaux. "Projet pour la ville de Chaux - Ledoux". Licensed under Public Domain via Commons - [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Projet_pour_la_ville_de_Chaux_](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Projet_pour_la_ville_de_Chaux_-_Ledoux.jpg#/media/File:Projet_pour_la_ville_de_Chaux_)

Obr. 8 Přirozený uliční amfiteátr, Bronx, New York, USA. Urban Land, http://urbanland.uli.org/wp-content/uploads/sites/5/2015/05/brennan3_800x467.jpg.

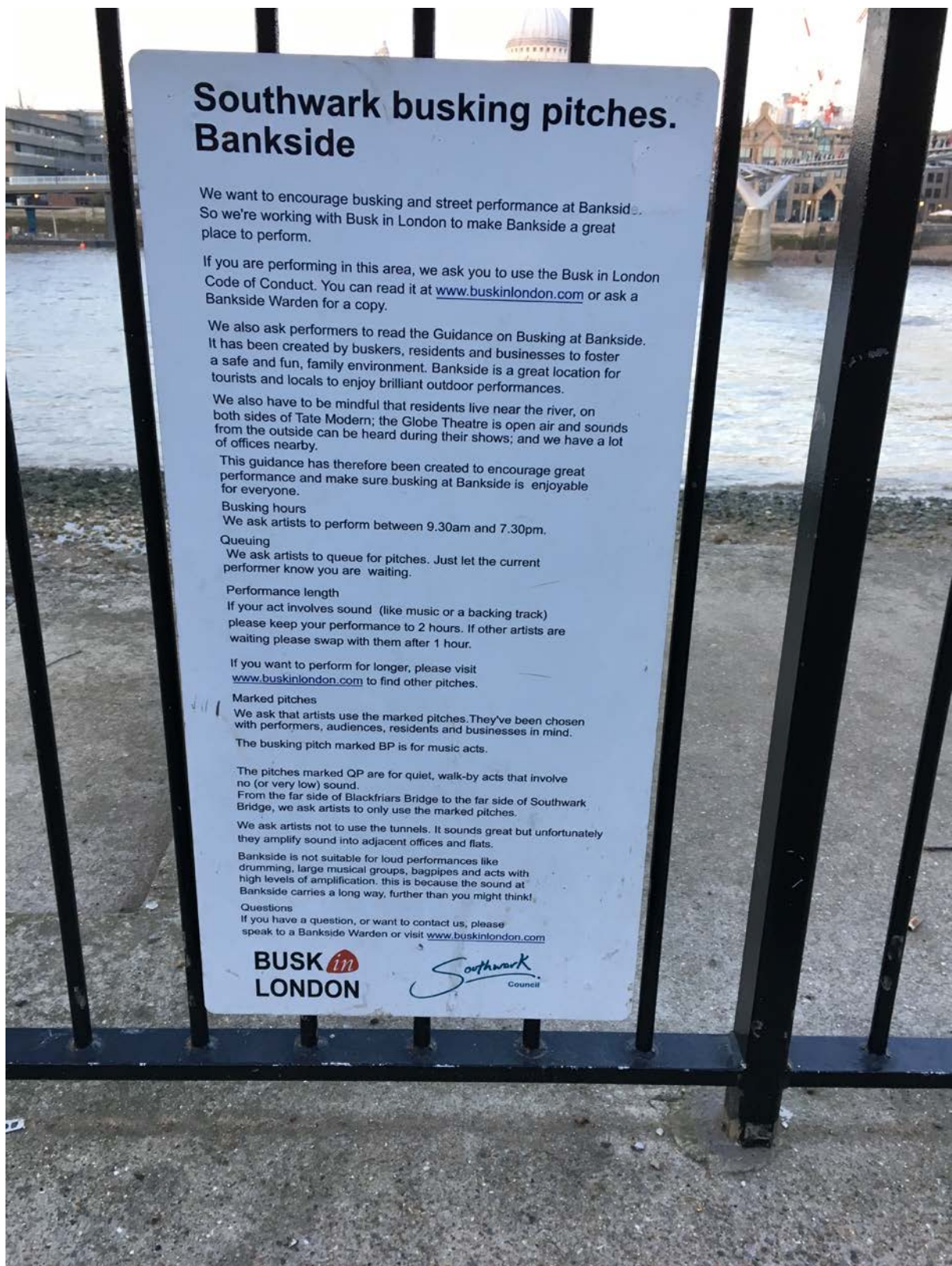

Obr. 9 Další příklad uličního amfiteátru, tentokrát s využitím zelené architektury střechy sídla konglomerátu CJ, která přirozeně navazuje na okolní ulice. Kapacita 800 osob. Cheju Island, Korea. Shapedescape, <http://www.shapedescape.com/projects/the-forum-a-green-roof-amphitheater-d-lim-architects-south-korea>.

Obr. 10 Značka zakazující busking, Londýn, 2015. Archiv autora.

Obr. 11 Veřejně vyvěšená pravidla pro busking, Londýn, Southwark, 2016. Archiv autora.

Obr. 12 Živé umění ve veřejném prostoru (koncert) v Plzni, zvláštní užívání zeleně, bez ohlášení a bez postihu, 2016. Archiv autora.

Obr. 13 Busking jako potenciálně riziková aktivita (požár), Vratislav, 2016. Archiv autora.

Obr. 14 Příklad dalších (uměleckých) aktivit ve veřejném prostoru, Praha, 2014. Archiv autora.

Obr. 15 Dtto.

Obr. 16 Místo vyhrazené buskingu, Vancouver, Kanada, 2016. Archiv autora.

Přílohy vyňaté z textové části

Příloha č. 2: ZÁKON č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích. Dostupné z <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>.

mětů, jde-li o uzavírku pozemní komunikace používané k tomuto druhu přepravy.

(6) Vlastník dálnice, silnice, místní komunikace nebo veřejně přístupné účelové komunikace, po níž má být vedena objížďka, je povinen strpět bezúplatně provoz převedený na ni z uzavřené pozemní komunikace. Případné úpravy objížďkových pozemních komunikací nutné z důvodu objížďky a náhrada případných následných škod se stanoví v podmínkách rozhodnutí o uzavírce a objížďce a uskuteční na náklad žadatele o uzavírku a objížďku.

(7) Uzavírka a objížďka musí být označena předepsaným způsobem. Označení zabezpečuje žadatel o uzavírku a objížďku na svůj náklad a odpovídá za jeho stav po dobu trvání uzavírky a objížďky.

(8) V případě nebezpečí z prodlení (živelní pohromy, dopravní nehody, zřícení nebo poškození objektů) musí příslušnou část pozemní komunikace neprodleně uzavřít a označit alespoň provizorním způsobem její vlastník. V případě havárie inženýrské sítě nebo jiného vedení je povinen příslušnou část pozemní komunikace neprodleně uzavřít a alespoň provizorně označit vlastník této inženýrské sítě nebo tohoto vedení a věc neprodleně oznámit vlastníkovi pozemní komunikace. Tím není dotčeno ustanovení § 36 odst. 6.

(9) Prováděcí předpis stanoví náležitosti žádosti o povolení uzavírky a o nařízení objížďky a náležitosti rozhodnutí v těchto věcech.

§ 25

Zvláštní užívání

(1) K užívání dálnic, silnic a místních komunikací jiným než obvyklým způsobem nebo k jiným účelům, než pro které jsou určeny (dále jen „zvláštní užívání“), je třeba povolení příslušného silničního správního úřadu vydaného s předchozím souhlasem vlastníka dotčené pozemní komunikace, a může-li zvláštní užívání ovlivnit bezpečnost nebo plynulost silničního provozu, také s předchozím souhlasem Ministerstva vnitra, jde-li o dálnici a rychlostní silnici, v ostatních případech se souhlasem příslušného orgánu Policie České republiky.

(2) Silniční správní úřad může v povolení stanovit podmínky zvláštního užívání a při jejich nesplnění nebo v obecném zájmu může udělené povolení omezit nebo zrušit. Povolení ke zvláštnímu užívání nezabavuje uživatele povinnosti k náhradám za poškození nebo znečištění dálnice, silnice nebo místní komunikace. Povolení nenahrazuje smlouvu o nájmu části silničního pozemku.

(3) V době branné pohotovosti státu není třeba povolení ke zvláštnímu užívání pro vozidla Armády České republiky.

(4) Zvláštním užíváním dálnice, silnice a místní komunikace je

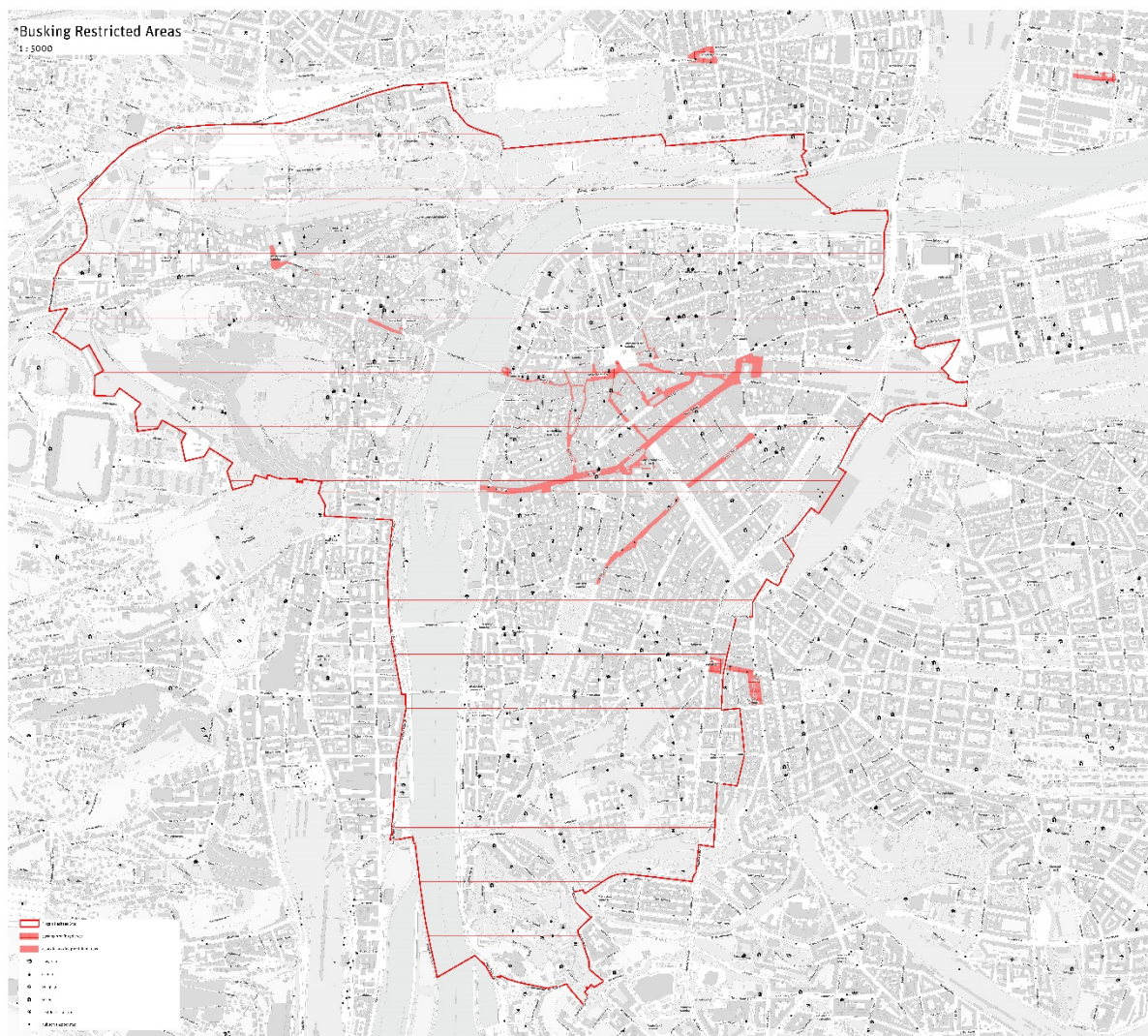
- a) přeprava zvlášť těžkých nebo rozměrných předmětů a užívání vozidel, jejichž rozměry nebo hmotnost přesahují míru stanovenou zvláštními předpisy,¹⁰⁾
- b) užití dálnice, rychlostní silnice nebo rychlostní místní komunikace silničními motorovými vozidly, jejichž nejvyšší povolená rychlost je nižší, než stanoví zvláštní předpis,²⁾
- c) nájem části silničního pozemku pro
  1. umístování reklamních poutačů, jiných propagačních nebo reklamních zařízení a jiných zařízení nebo předmětů, zejména prodejních nebo zábavních,
  2. umístování, skládání a nakládání věcí nebo materiálů nesloužících k údržbě nebo opravám těchto komunikací, nebudou-li neprodleně odstraněny (zařízení stavenišť, skládka stavebních hmot nebo paliva apod.),
  3. provádění stavebních prací,
  4. zřizování vyhrazeného parkování,
  5. zřizování a provoz stánků, pojízdných či přenosných prodejních a jiných podobných zařízení,
  6. audiovizuální tvorbu,
- d) umístění inženýrských sítí a jiných nadzemních nebo podzemních vedení všeho druhu v silničním pozemku, na něm nebo na mostních objektech,
- e) pořádání sportovních, kulturních, náboženských, zábavních a podobných akcí a shromáždění, jestliže by jimi mohla být ohrožena bezpečnost nebo plynulost silničního provozu,
- f) výjimečné užití silnice nebo místní komunikace pásovými vozidly Armády České republiky nebo historickými vozidly, jejichž kola nejsou opatřena pneumatikami nebo gumovými obručemi.

(5) Věci umístěné bez povolení podle odstavce 1 nebo v rozporu s ním je jejich vlastník povinen odstranit neprodleně po doručení výzvy vlastníka dálnice, silnice nebo místní komunikace. Neučiní-li tak, odstraní a zlikviduje věc vlastník této pozemní komunikace na náklady vlastníka věci. Nemůže-li vlastník dálnice, silnice nebo místní komunikace zjistit vlastníka věci, postupuje podle ustanovení § 19 odst. 4.

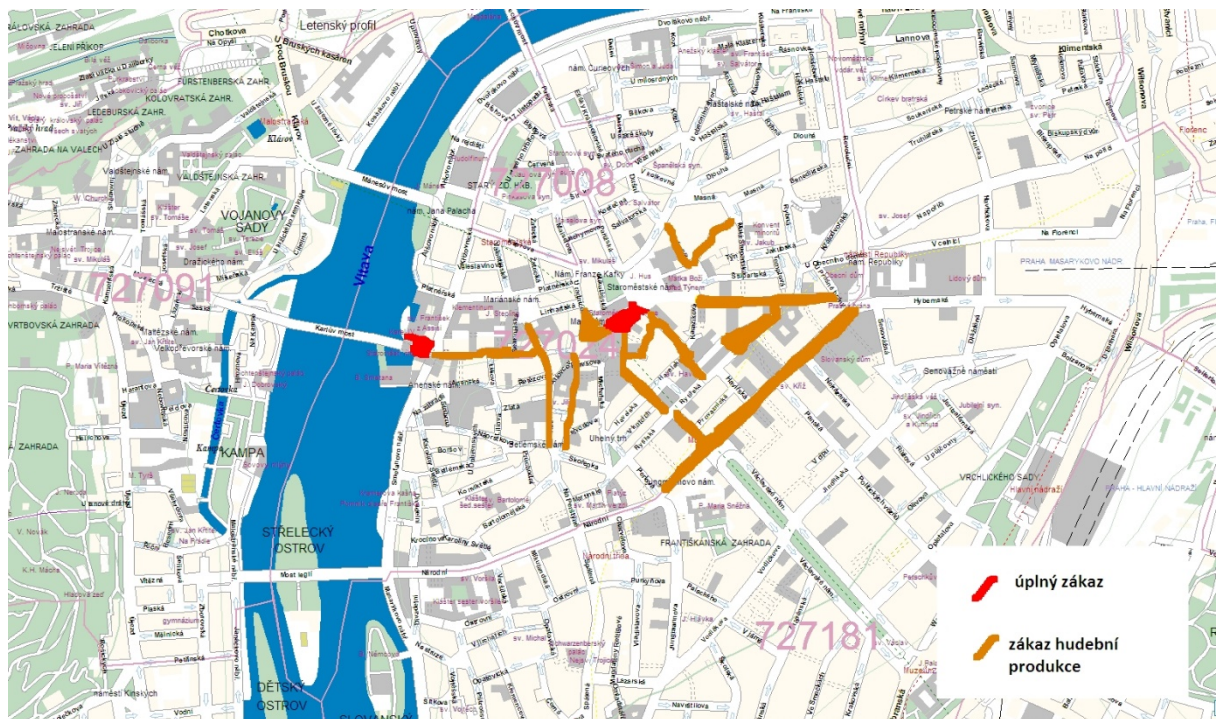
(6) Umístování věcí na dálnici, silnici a místní komunikaci, které jsou uvedeny v § 14 odst. 1 písm. b) a odst. 2 písm. b) až d), není zvláštním užíváním dálnice, silnice a místní komunikace, vyžaduje však předchozí souhlas vlastníka dotčené komunikace.

(7) Prováděcí předpis stanoví náležitosti žádosti o povolení zvláštního užívání dálnice, silnice a místní komunikace a náležitosti rozhodnutí v této věci.

Příloha č. 3: Mapa s vyobrazením zón s omezením buskingu v Praze, anglická varianta, dostupná z http://www.praha.eu/jnp/en/about_prague/city_hall/prague_has_new_ordinance_for_street_art_1.html.

Příloha č. 4: Mapa s vyobrazením zón s omezením buskingu v Praze, česká varianta, dostupná z http://cestovnuruch.praha.eu/public/c6/44/12/1526797_343338_busking__centrum.jpg.

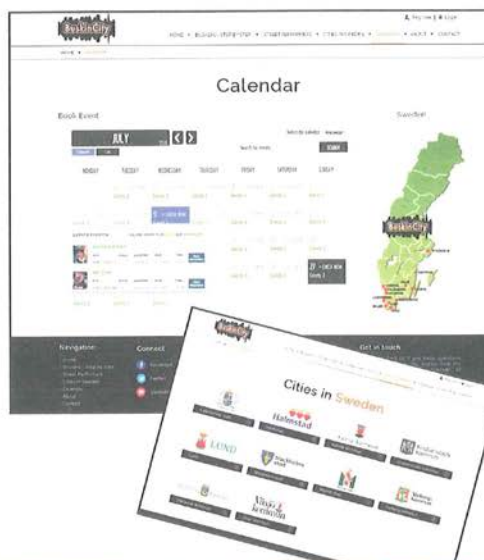

This is our vision:
To create
a **“Covent Garden”** in
cities around Sweden!
and then Europe and then...

A booking calendar for professional **street performers** to book themselves in different cities!

Why we do it?

The reason why is simple. The concept BuskinCity creates jobs and income for a very special kind of artists, an artist that usually isn't working the theatres but is nomadic and "untied" in character. It also creates culture in city centres without putting the burden of finance on the city (through citizen) or other actors. Buskin' is one of the great ways to provide art and street life that is not motivated from commercial actors, but it's the artists themselves that set the terms. Furthermore it's a borderless community of artists which means that one day you have a Swedish small-town juggler, and the next you'll have italian pair-acrobats.

It's a great complement to the city, and as we've learnt in both Stockholm and Halmstad that the audience loves it. Buskin' as a phenomena is worth supporting, and with the system we are co-developing with the municipalities, it will be easier and faster for public bodies to facilitate "free" art in the city centres and easier for artists to be able to provide it.

Contact:
Thorsten Andreassen
+46 70-641 40 09
thorsten@intergalaxymedia.com

Ulf Andersson
+46 70-574 21 12
gatuteater@halmstad.se

www.buskincity.com

Příloha č. 6: Ukázka z webu www.buskinlondon.com.

SUPPORTED BY MAYOR OF LONDON

SUBSCRIBE FOR UPDATES

your.email@here

Find out how we use your data here.

Subscribe

© Busk in London 2015-2019

Příloha č. 7: Etický kodex buskera v Praze, jehož platnost není ani potvrzená, ani vyvrácená, váže se ke starší verzi vyhlášky z roku 2013. Dostupné z http://cestovnuruch.praha.eu/jnp/cz/jak_si_zaridit/index.html.

Příloha č. 2 k důvodové zprávě

Etický kodex buskera

- Jako buskeři se stáváme součástí kulturního života Prahy, chovejme se tedy kulturně a udržujeme dobré vztahy s kolemjdoucími, občany i zaměstnanci Prahy.
- Pokud společně nejamujeme, snažme se udržovat od ostatních hudebníků dostatečný odstup, abychom se vzájemně nerušili, nebo si nebrali publikum. Mějme k sobě respekt.
- V nové vyhlášce jsou jasně stanovená pravidla a místa pro provoz buskingu (tichý, hlasitý busking a podobně). Pokud nás i přesto někdo oprávněně napomene pro příliš hlasitou nebo nevhodnou produkci, snažme se mu vyjít vstříc, popřípadě změňme lokaci. Užívejme zdravý rozum. Vždy je lepší ustoupit. Míst na hraní je i tak dost.
- Každý busker je tvůrcem svého vystoupení a odpovídá tedy za to, co svému pouličnímu publiku prezentuje. Vulgární, nebezpečné, agresivní či nepřátelské chování a neochota spolupracovat s ostatními jsou pro nás nepřijatelné.
- Nehrajme na silnicích a neblokujme dopravu (pěší ani automobilovou). Snažme se nezdržovat se v místech, kde bychom mohli zneprůchodnit jedinou možnou cestu. Vhodná jsou větší prostranství a široké ulice.
- Neblokujme vchody do budov nebo do obchodů.
- Snažme se neporušovat hygienické hlukové limity - hrajme pouze akusticky, případně používejme jen slabé zesilovače pro nástroje, které jinak nejsou slyšet. Hlasitější a početnější produkce lze provozovat na vybraných, k tomu vhodných místech (viz. vyhláška).
- Když odcházíme, uklidme po sobě a případně i po publiku, které se u nás zastavilo.
- Nenahánějme s kloboukem kolemjdoucí. Jedna věc je obejít s kloboukem zaujaté publikum sledující produkci, jiná vstupovat do cesty náhodným kolemjdoucím a vyžadovat peníze. Což je za hranici slušnosti. Klobouku anebo futrálu je každopádně nejlíp na zemi.
- Obvyklá buskerská praxe je nezůstat na jednom místě déle než hodinu, aby se na atraktivních místech mohli hudebníci vystřídat. Hodina a půl je ale naprosté maximum (také z hlediska jednotvárnosti produkce).
- Sdílejme informace s ostatními buskery na www.busking.cz. Například o možných překážkách a problémech - ze strany policie, zlodějů, problémových provozovatelů obchodů, místních lidech atd. Čím lepší bude komunikace mezi námi, tím snáze se nám bude komunikovat navenek a setkáme se s lepším přístupem.

Buskers' Code

We welcome you to perform in London, the world's most popular city! If you're busking in Greater London please use this code and you shouldn't experience any problems. It has been created by street performers, the Mayor of London, councils, businesses and the police to promote good relations and a vibrant street culture.

On this page you'll find details about performing in Greater London, our **Busker Liaison Team**, guidance on **Resolving Problems** and **Enforcement**, and a section on **The Law**.

If you have any questions about street performance in London, you can email info@buskinlondon.com

What is busking?

Busking is an art form that is practised by professional artists, amateur performers and those who are just starting out. Buskers put a lot of thought and effort into their act, they give a performance, entertain the public and receive tips in return.

Busking includes circus, dance, magic and street theatre shows as well as music, living statues and others. The three main types are:

Shows

Large shows attract a large audience. Small shows attract a smaller audience. People stop and watch for around 10 to 60 minutes.

Music

Music acts can be soloists or groups. Audiences tend to stop and watch for a few minutes.

Walk-by

Walk-by acts can be living statues, writers, close contact jugglers and other types of street theatre that are enjoyed whilst walking-by.

Where to busk

- London has lots of great busking spots. Check out the map of places we recommend at www.buskinlondon.com/map.
- Read the guidance for each pitch to help you avoid complaints.
- Introduce yourself to nearby businesses, traders and buskers - this will also make complaints much less likely.
- Let people get past. There should be space to push a piano past you *and* your audience - even at busy times.
- If your audience blocks a doorway, market stall, pavement, ATM or loo, please stop and clear the blockage! You may want to try a bigger pitch or adapt your act for a smaller audience.
- If there isn't a suitable space, wait for one to become free. Ask other buskers if there's a queue you can join.
- If a performer is waiting for your pitch please share it. On really popular pitches this could mean sharing after one hour or less.
- Avoid sound clash! Acts involving sound should have lots of space between them.

Your Performance

- Your performance will have an impact on people nearby. Please be aware of this and be willing to move or adjust your performance if necessary.
- Please don't cause offence or humiliation.

Sound

- The biggest cause of complaints is sound. Sound can travel a long way and go high into the air. Many busking locations are surrounded by flats, shops, offices or hotels. Because the people inside can't walk away, please make sure your volume doesn't bother them.
- As a rule - keep your volume *just* above the level of background street noise and check that it is not distorted.
- Please don't repeat music in the same location. Acts with varied content are much more popular.
- Some sounds have a big impact on people. If your act has loud, bass heavy or percussive sounds, please monitor your volume regularly, vary your music and limit your time at each location.
- Keep backing tracks unobtrusive and turn them off when you're not performing.

Equipment

- Make sure no-one could trip over your equipment.
- Never leave equipment unattended.
- Keep it safe! **Check out our guidance page** if your act involves anything risky (e.g. fire, knives, high wire, unicycle, diabolo, juggling).
- Please don't cover your face (e.g. by wearing a mask) as this puts people off talking to you if there is a problem.
- If you use fixtures such as furniture, lamp-posts or railings, or you draw on the ground, please get permission beforehand and make sure nothing gets damaged.
- Please keep the pitch clean and tidy-up afterwards.

Collecting Money

- Performers can accept donations but the public must never feel obliged to pay.
- You can give away CDs or other items, but you cannot charge a fee for them. To sell items for a fee you need a street trading licence.
- If you are collecting for charity **you'll need a permit**.

Street Team

Busk in London is building a team of buskers and events professionals who will help build a strong busking community and resolve any problems before they get serious. They provide information and advice to buskers. They also collect feedback and hold regular performer meetings where issues can be raised and questions answered.

As well as working with buskers, the team works with residents, businesses, councils and the police, helping to ensure good relations between all of the people who want to make London's public spaces safe, friendly and a pleasure to be in.

If you'd like the Busk in London Street Team to work in your area please email info@buskinlondon.com.

To contact the Busk in London Street Team regarding an issue, please call the hotline on 07951 585179.

For an issue in the West End (Piccadilly Circus, Leicester Square, Oxford Street or Trafalgar Square areas) email westend@buskinlondon.com.

Resolving Problems

Talking with the performer is the starting point for solving all busking related problems. Unless there is an imminent risk to the performer or others, they should be given the chance to change their performance so that it follows the Buskers' Code.

Enforcement action should only be taken once the following three steps have been taken:

- **STEP 1** - Don't wait until you're irate! If a performer or group is causing a problem it can usually be resolved quickly and amicably by talking. Where possible, wait for a suitable break before talking to the performer(s). Introduce yourself and explain the impact that their performance is having on you. Ask the performer if they know about the [Buskers' Code](#) and refer them to Busk in London website.
- **STEP 2** - If you have spoken to the performer(s) and the problem continues, please talk to a local warden or contact Busk in London. They will talk to the performer(s), educating them about the law, the Buskers' Code, the local pitch guidance and what will happen if complaints are received.
- **STEP 3** - If talking to the performer(s) does not work and they continue to have a detrimental impact upon other people, the problem may be referred to a council enforcement officer or a police officer.

Enforcement

Everyone must be given the opportunity to fix the problem they are causing. If the problem is not resolved by following the three steps above, it may be necessary to take enforcement action.

Enforcement will only be carried out against people whose behaviour is unreasonable and has a persistent, detrimental effect on the quality of life of others.

One method of enforcement is a Community Protection Notice (CPN). The enforcement process is as follows:

- A Community Impact Statement will be written using evidence gathered to date and the person who is causing the problem will be given a verbal warning.
- If the problem continues, a Formal Warning letter will be issued, stating the nature of the behaviour that is causing a problem and what it is they must stop doing.
- If the problem continues, a Community Protection Notice will be issued. It will contain the same information as the Formal Warning letter. The CPN will last for a specific period and specify an exclusion area. This is likely to be the place where the problem is happening plus surrounding areas.
- If the CPN is breached there are two options:

Issue a max. £100 Fixed Penalty Notice (£50 if paid in 14 days)

Issue a court summons which could result in criminalisation and seizure of equipment

The Law

Is busking legal?

Yes - busking on public land is legal in most places. However there are some exceptions:

- The **London Borough of Camden** has introduced a bylaw that requires acts with music or amplification to have a busking licence. If you perform without one you could be arrested and have your equipment seized.
- **Uxbridge Town Centre** in the London Borough of Hillingdon has introduced a bylaw that requires all acts using the four town centre pitches to have a busking licence. If you perform without one you could be arrested and have your equipment seized.
- The financial district of the **City of London** (known as the Square Mile) allows performers but does not allow money to be collected in public places.
- **Some parks and squares** have bylaws that don't allow busking.
- **Private land** owners may have their own policy on busking and you may require permission from the landowner. It is often hard to tell private from public land, so please check with a local warden or business or contact Busk in London if you are unsure.
- **Private busking schemes** that have entry requirements, such as auditions, permits or licences, include: the **London Underground Busking Scheme**; some pitches at **Covent Garden**; and the **Southbank Centre Busking Scheme** (between the London Eye and Hungerford Bridge).

Anti-social behaviour

- If your behaviour is unreasonable and you are having a persistent, detrimental effect on the quality of life of people in the area, you will receive a verbal warning. If you carry on, you could be issued with a Community Protection Notice under the Anti-social Behaviour, Crime and Policing Act (2014).

Noise nuisance

- If you use amplification after 9pm you could be charged under the Control Of Pollution Act 1974.
- If a sound is causing a persistent, detrimental effect on a person's quality of life, it could constitute a noise nuisance. If you are the cause of this sound and receive complaints you will be warned. If you don't stop, you could be charged under the Environmental Protection Act (1990). The most common causes of noise complaints are: volume at an unreasonable level; playing the same music repeatedly; not moving regularly.

Obstruction of the highway

- If you or your audience block people's path you may be causing an obstruction and told to stop. If you carry on you could be charged under the Highways Acts (1980).

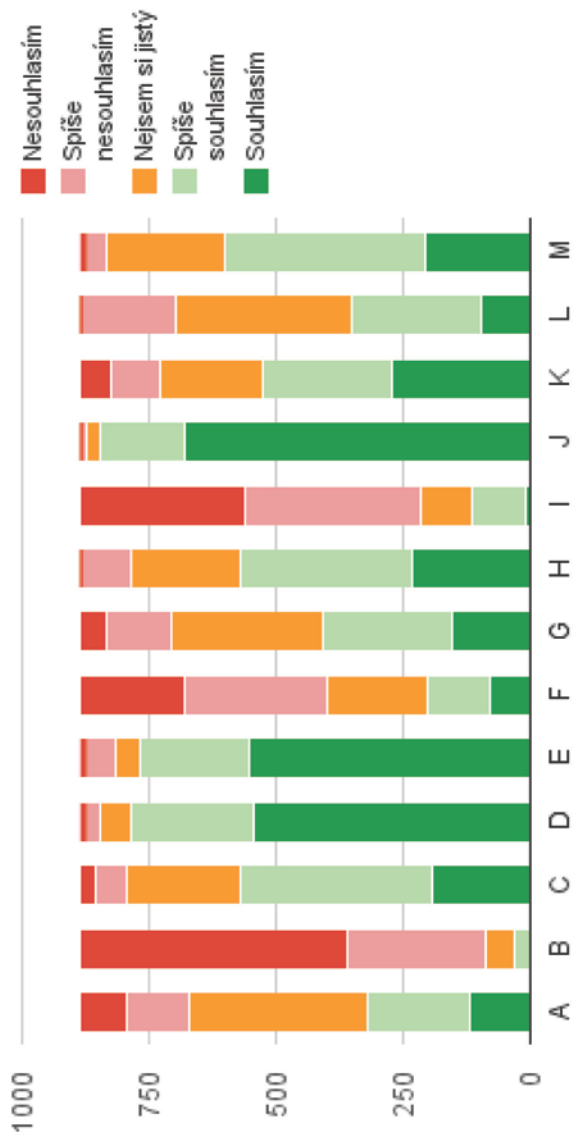
Intimidation or conflict

- If anyone is breaching the peace or intimidating others the police will take action. The person could be charged under the Public Order Act (1986).

Begging

- Busking shouldn't be confused with begging. Buskers put a lot of effort into their act, give a performance and entertain the public

Otázka:
míra souhlasu s výroky

Legenda

- A Veřejný prostor je bariérový pro kulturní aktivity a spontánní umělecké jednání.
- B Aktivity ve veřejném prostoru mě obtěžují.
- C Úřady a politici nejsou připravení na aktivity ve veřejném prostoru.
- D Mám rád aktivity ve veřejném prostoru.
- E Chtěl bych oživit veřejný prostor svého města.
- F Veřejný prostor českých měst není na aktivity připravený a vhodný.
- G Největším problémem pro aktivity ve veřejném prostoru jsou sami lidé, veřejnost.
- H Největším problémem pro aktivity ve veřejném prostoru jsou úřady, politici, úředníci, byrokracie.
- I Největším problémem pro aktivity ve veřejném prostoru je samotný veřejný prostor a stavby v něm, tedy budovy, chodníky, ulice, silnice, náměstí.
- J Veřejný prostor by měl být místem setkávání lidí, kultury, sociálních kontaktů, vyjadřování postupů, místem pro hry, nakupování, relaxaci.
- K Umění ve veřejném prostoru je samostatný umělecký žánr.
- L Ve veřejném prostoru je bezpečno.
- M Ve veřejném prostoru se cítím dobře.

➔ Respondenti se domnívají, že největší překážkou pro aktivity ve veřejném prostoru jsou úřady, úředníci, politici a byrokracie. Jako druhý největší problém se jeví veřejnost, lidé samotní.

➔ Ve veřejném prostoru se cítí dobře asi dvě třetiny respondentů. Necelá polovina má pocit, že ve veřejném prostoru je i bezpečno.

➔ Naprostá většina respondentů chce oživit veřejný prostor svého města. Zároveň si myslí, že český veřejný prostor je na takové oživení připravený a vhodný.

➔ Významnou část respondentů aktivity ve veřejném prostoru neobtěžují, přibližně stejná část respondentů přiznává, že má tyto aktivity ráda.

Otázka:

co je na AVP rušivé, co má největší potenciál k tomu rušit?

Jsou příliš hlučné
Přílišné zapojení chodců, cítím se nekomfortně
Překáží mi na ulici v mé cestě
Hromadí se u nich příliš mnoho lidí
Vnímám je jako žebrání
Srocují se kolem „pochybné existence“
Politický/aktivistický podtext aktivity
Vnímám je jako žebrání
Nelíbí se mi sdělení, produkce samotná
Vytváří odpad, nepořádek
Zasahují do vozovky, silnice

Otázka:

co na AVP rušivé být nemůže, co nemá potenciál vadit?

Hromadí se u nich příliš mnoho lidí
Jsou příliš hlučné
Přílišné zapojení chodců, cítím se nekomfortně
Politický/aktivistický podtext aktivity

Příloha č. 9: Ukázka z kulturní strategie Londýna. Dostupné z <https://www.london.gov.uk/what-we-do/arts-and-culture/cultural-metropolis-2014-mayors-culture-strategy-london>.

CULTURAL METROPOLIS

MAYOR OF LONDON The Mayor's Culture Strategy – Achievements and next steps

Case study: Gigs – London's largest free music festival

The Mayor has taken every opportunity to showcase the musical talent of young Londoners. Gigs, the Mayor's busking competition for 11 to 25 year-olds has grown from one day of performances on several official London Underground busking pitches into a major festival, with over 1,000 hours of live performance every summer.

During the summer of 2012, some 150 acts animated London's busy public spaces, including the Olympic Park, and were heard by 750,000 people.

In 2013 the number of entries to the competition increased four-fold and the live audience doubled to over 1.5 million people. More recently, UK Trade & Investment invited former Gigs Champion Robbie Boyd to join a small group of established songwriters representing the UK at the Americana Music Festival in Nashville – the hub of the US music industry. Young Gigs performers are also regularly invited to perform at major events including the BRIT Awards, Ride London and the St George's Day celebrations in Trafalgar Square.

Marcio Cavaco performing at St Paul's during Gigs 2013. Photo: © Paul Broadbent

Busking in Yarra

Council encourages busking and street entertainment in Yarra.

Buskers must obtain an annual permit to conduct performances on public land.

Council's busking policy sets out conditions for street performances, including rules for volume levels, performance times and appropriate performance locations.

Visit the [City of Yarra website](#) to read Council's busking guidelines and to download an application form.